

Standard

FairWild

različica 2.0

Kazalniki uspešnosti

Odobril Odbor FairWild 26. avgusta 2010

Točke preverjanja pri samopresoji in pri izdaji potrdila FairWild
Dokument je treba uporabljati skupaj s Standardom FairWild: različica 2.0.

Ta dokument in drugi dokumenti, povezani s *Standardom FairWild: različica 2.0*, so na voljo na spletišču FairWild: www.FairWild.org.

Za več informacij se obrnite na:

FairWild Foundation
Stampfenbachstrasse 38
CH-8006 Zürich, Švica
E-naslov: secretariat@FairWild.org

Pripombe glede *Standarda FairWild: različica 2.0/kazalniki uspešnosti* so dobrodošle. Prosimo, da vse neposredne poizvedbe in pripombe pošljete na: secretariat@fairwild.org

Sklicevanje: Fundacija FairWild. 2010. *Standard FairWild: različica 2.0/kazalniki uspešnosti*. Fundacija FairWild, Weinfelden, Švica.

©FairWild Foundation, Švica

Dovoljeno je **razmnoževanje** tega dokumenta za izobraževalne ali druge nekomercialne namene ali za lastno uporabo uporabnikov standarda FairWild brez predhodnega pisnega dovoljenja imetnika avtorske pravice, pod pogojem, da je vir jasno naveden.

Prepovedano je razmnoževanje tega dokumenta za prodajo ali druge komercialne namene brez predhodnega pisnega dovoljenja imetnika avtorske pravice.

Zahvala za financiranje in izjemne prispevke k izdelavi tega dokumenta:

Zvezni agenciji za ohranjanje narave (BfN), Vlada Nemčije,
WWF Nemčija
Inštitutu za tržno ekologijo (IMO)
Mednarodni akademiji za ohranjanje narave, Vilm, Nemčija,
nemškemu Zveznemu ministrstvu za gospodarsko sodelovanje in razvoj (BMZ),
skupnostim, zadrugam nabiralcev, raziskovalnim ustanovam, vladnim organom in podjetjem,
vpletenim v nabiranje, predelavo in trgovanje v naravi nabranih proizvodov.

Prevod tega dokumenta iz angleščine v slovenščino je opravil TRAFFIC s finančno pomočjo Evropske unije. Če so kljub trudu, da se zagotovi karseda točen prevod, nastale kakršne koli napake ali razlike v pomenu, je referenčni dokument izvirnik v angleškem jeziku.

The English-Slovenian translation of this document was undertaken by TRAFFIC with the financial assistance of the European Union. While every effort is made to ensure accuracy of translation, in case of any errors or difference in meaning, the original English version of the document must be taken as the reference point.

Project LENA—Local Economy and Nature Conservation in the Danube Region—is co-funded by the European Union funds (ERDF, IPA, ENI) and implemented through the Danube Transnational Program, with the support of the European Regional Development Fund, co-financed by the European Union and the Hungarian State.

A projekt a Duna Transznacionális Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával, az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg.

Vsebina

UVOD: KAKO UPORABLJAMO KAZALNIKE USPEŠNOSTI FAIRWILD	1
Uporaba ocenjevalnega sistema pri zahtevah za izdajo potrdila FairWild	1
Presojanje nevarnosti netrajnostnega nabiranja v naravi za ciljne vrste	2
I. DEL: KAZALNIKI FAIRWILD ZA VSA PODJETJA ZA NABIRANJE V NARAVI	6
0.1 Osnovne kontrolne točke	6
1. načelo: Ohranjanje prostoživečih rastlinskih virov	6
1.1 Stanje ohranjenosti ciljnih vrst	6
1.2 Na znanju temelječe nabiralne prakse	6
1.3 Trajnostnost stopnje nabiranja	7
2. načelo: Preprečevanje škodljivih vplivov na okolje	9
2.1 Občutljivi taksoni in habitati	9
2.2 Upravljanje habitatov (na ravni krajine)	9
3. načelo: Upoštevanje zakonov, drugih predpisov in sporazumov	10
3.1 Posest, pooblastilo za upravljanje in pravica do uporabe	10
3.2 Zakoni in drugi predpisi ter upravne zahteve	10
4. načelo: Spoštovanje običajnih pravic in delitev koristi	11
4.1 Tradicionalna uporaba in praksa, pravica do dostopa in kulturna dediščina	11
4.2 Delitev koristi	12
5. načelo: Spodbujanje poštenih pogodbenih razmerij med nosilci dejavnosti in nabiralci	12
5.1 Pravična pogodbeni razmerja	12
5.2 Ni diskriminacije nabiralcev	13
6. načelo: Omejevanje sodelovanja otrok pri dejavnostih nabiranja v naravi	13
6.1 Otroci in mladi nabiralci	13
6.2 Pogodbeno najemanje otrok za nabiralna dela	15
6.3 Pomoč otrok staršem pri nabiranju	15
7. načelo: Zagotavljanje koristi za nabiralce in njihove skupnosti	16
7.1 Pravične cene in plačevanje nabiralcev	16
7.2 Uporaba in upravljanje premij FairWild	17
8. načelo: Zagotavljanje poštenih delovnih pogojev za vse delavce podjetja za nabiranje v naravi	18
8.1 Osnovne delavske pravice za osebje podjetja za nabiranje v naravi	18
8.2 Varno delovno okolje za osebje podjetja za nabiranje v naravi	18
8.3 Pravični pogoji zaposlitve za osebje podjetja za nabiranje v naravi	19
9. načelo: Uporaba odgovornih upravljavskih praks	21
9.1 Načrt upravljanja vrst/območja	21
9.2 Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje	21
9.3 Izvajanje trajnostnih nabiralnih ukrepov pri nabiralcih	22
9.4 Usposabljanje in krepitev zmogljivosti	24
9.5 Preglednost in sodelovanje	24

10. načelo: Uporaba odgovornih poslovnih praks	25
10.1 Posebne zahteve glede trga/kupca	25
10.2 Sledljivost	25
10.3 Finančna uspešnost in odgovorni trgovinski odnosi	26
11. načelo: Spodbujanje zaveze kupca	26
II. DEL: DODATNI KAZALNIKI FAIRWILD ZA ZELO OGROŽENE VRSTE	28
1.1 Stanje ohranjenosti ciljnih vrst	28
1.2 Na znanju temelječe nabiralne prakse	28
1.3 Trajnostnost stopnje nabiranja	28
9.1 Načrt upravljanja vrst/območja	29
9.2 Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje	29
9.3 Izvajanje trajnostnih nabiralnih ukrepov pri nabiralcih	29
VIRI	30
PRILOGA 1. KRATICE IN OKRAJŠAVE	32
PRILOGA 2. GLOSAR	33

UVOD: KAKO UPORABLJAMO KAZALNIKE USPEŠNOSTI FAIRWILD

Ta dokument vključuje načela in merila Standarda FairWild: različica 2.0 in opredeljuje kazalnike uspešnosti za samopresojo in izdajanje potrdil FairWild. Ti kazalniki uspešnosti so bili oblikovani kot kontrolne točke za ocenjevanje skladnosti prosilcev za potrdilo z zahtevami standarda FairWild. Kazalniki uspešnosti se lahko uporabijo tudi kot točke preverjanja pri samopresoji trajnostnosti podjetij za nabiranje na podlagi načel in meril Standarda FairWild: različica 2.0, kadar izdaja potrdila ni predvidena. Ti kazalniki uspešnosti lahko tudi pomagajo zainteresiranim organizacijam razumeti praktično uporabo načel in meril standarda FairWild pri oblikovanju in izvajanju ekoloških, družbenih in ekonomskih praks, ki prispevajo k trajnostnemu nabiranju v naravi.

Ta dokument spremlja glavni dokument Standard FairWild: različica 2.0,¹ ki opisuje uporabo in namen, področje uporabe, oblikovanje, vodenje in zgradbo standarda FairWild. Kratice in izrazi iz obeh dokumentov so opredeljeni v prilogah h glavnemu dokumentu standarda. Oba dokumenta sta na voljo na spletišču Fundacije FairWild (www.FairWild.org).

V tem dokumentu se uporabljata izraza "ciljne rastline" in "ciljni viri", ki jih je treba razumeti tako, da vključujejo vse rastline, glive in lišaje, izbrane za vrednotenje z uporabo standarda FairWild.

UPORABA OCENJEVALNEGA SISTEMA PRI ZAHTEVAH ZA IZDAJO POTRDILA FAIRWILD

Ocenjevalni sistem po standardu FairWild je bil oblikovan tako, da omogoča stalno izpopolnjevanje z namenom doseči ustrezno raven ekoloških, socialnih in ekonomskih praks, ki prispevajo k trajnostnemu nabiranju v naravi, in jih izvajati ter izkazati zavezanost k preseganju minimalnega izvajanja. Standard FairWild: različica 2.0 obsega 11 načel in 29 meril. Za vsako od prvih 10 načel in povezanih meril, ki se uporabljajo za podjetja za nabiranje v naravi, so opredeljeni kazalniki/kontrolne točke kot preverljivi kvantitativni ali kvalitativni parametri za ocenitev skladnosti podjetja z merili. V ocenjevalnem sistemu FairWild vsak kazalnik/kontrolna točka opisuje naraščajoče ravni skladnosti, da se olajša samopresoja ali presoja, ki jo opravi tretja oseba, in omogoči dokazovanje napredka.

Ocenjevalni sistem daje prosilcem za potrdilo nekaj prožnosti pri izpolnjevanju meril standarda FairWild glede na razmere, hkrati pa zagotavlja visoko splošno raven uspešnosti z izpolnjevanjem jasno opredeljenih minimalnih zahtev za potrdilo.

Ocenjevanje kontrolnih točk in normativne zahteve

0 = slaba uspešnost/neskladnost

1 = še ne zadovoljivo, vendar se kaže napredek pri izpolnjevanju zahtev FairWild

**2 = norma za trajnostno nabiranje za vsak kazalnik/kontrolno točko;
zadovoljivo izpolnjevanje merila FairWild**

3 = odlična uspešnost: presega normativne zahteve

M = označuje "MINIMALNO ZAHTEVO", tj. zahtevo, ki mora biti vedno izpolnjena, da se izda potrdilo

---

¹ Fundacija FairWild. 2010. *Standard FairWild: različica 2.0*. Fundacija FairWild, Weinfelden, Švica.

MAKS. = največje možno število doseženih točk za kazalnik/kontrolno točko

Skupno število točk norme (SŠTN) = skupno število točk, če so v celoti izpolnjene vse normativne zahteve (vse ocene "2")

Rezultat: ta polja izpolni presojevalec ali pa se uporabijo pri samopresoji; vpiše se rezultat, ki ga podjetje doseže pri posamezni kontrolni točki.

Minimalne zahteve

Za izdajo potrdila mora podjetje izpolniti dve vrsti zahtev:

1. Izpolnjene morajo biti vse **M = MINIMALNE** zahteve. V minimalne zahteve so vključeni le nekateri kazalniki/kontrolne točke. Nekateri kazalniki/kontrolne točke postanejo **MINIMALNE** zahteve šele drugo ali tretje leto postopka za izdajo potrdila, saj večina podjetij potrebuje več časa za zbiranje potrebnih informacij ali doseganje določene ravni prakse (glej preglednico 1).

Preglednica 1. Minimalne zahteve glede uspešnosti za izdajo potrdila FairWild

Leto postopka za izdajo potrdila	Minimalna zahteva
"1 = M" ali "2 = M"	Za prvo izdajo potrdila mora biti dosežena MINIMALNA raven uspešnosti.
"M od 2. leta":	Ukrepe za doseg MINIMALNE ravni uspešnosti je treba izvesti v prvem letu postopka za izdajo potrdila, zahtevana raven uspešnosti pa mora biti dosežena pri drugi izdaji potrdila.
"M od 3. leta":	Ukrepe za doseg MINIMALNE ravni uspešnosti je treba izvesti v prvih dveh letih postopka za izdajo potrdila, zahtevana raven uspešnosti pa mora biti dosežena pri tretji izdaji potrdila.

2. Za izdajo potrdila FairWild se zahteva tudi postopno povečevanje **najmanjšega odstotka skupnega števila točk norme**. Najmanjši odstotek skupnega števila točk norme, potreben za prvo leto postopka za izdajo potrdila je 60 %, s postopnim povečanjem na 100-odstotno skladnost v petih letih.

PRESOJANJE NEVARNOSTI NETRAJNOSTNEGA NABIRANJA V NARAVI ZA CILJNE VRSTE

Vsaka vrsta se drugače odzove na pritisk nabiranja v naravi. Pri nekaterih vrstah je nevarnost netrajnostnega nabiranja v naravi lahko sorazmerno majhna. Pri teh vrstah bodo pri nalogah, povezanih z upravljanjem nabiranja v naravi (vključno z zbiranjem informacij, ocenjevanjem virov in spremljanjem vplivov nabiranja), morda potrebne manj stroge metode (in zato sorazmerno manj strokovnega znanja in izkušenj, časa, natančnosti in stroškov). Pri vrstah, pri katerih je nevarnost netrajnostnega nabiranja v naravi velika, bodo morali podjetja za nabiranje, nabiralci in upravljavci virov uporabiti strožje metode (ki vključujejo veliko strokovnega znanja in izkušenj, časa, natančnosti in stroškov), da bodo dokazali in potrdili, da so obseg in prakse nabiranja res trajnostni.

Ta dokument opredeljuje dva sklopa kazalnikov uspešnosti: sklop (naveden v I. delu), ki se nanaša splošno na vse ciljne vrste in podjetja za nabiranje, ter sklop (naveden v II. delu), ki se nanaša na katero koli vrsto, za katero Fundacija FairWild meni, da ji grozi netrajnostno nabiranje v naravi.

K nevarnosti netrajnostnega nabiranja ciljnih vrst v naravi prispeva veliko dejavnikov. Nekateri od teh in njihov vpliv na nevarnost netrajnostnega nabiranja v naravi so navedeni v preglednici 2. Pri številnih vrstah, ki se običajno nabirajo v naravi, ustrezna določitev kategorije nevarnosti lahko temelji na informacijah, ki so na voljo v objavljenih virih ali jih dajo delujoča podjetja za nabiranje. Pri številnih vrstah rastlin, lišajev in gliv pa bo potreben dodaten trud, vključno z vključitvijo ustreznega strokovnega znanja in izkušenj, da se zbere dovolj pomembnih informacij za določitev kategorije nevarnosti.²

Prosilci za potrdilo FairWild naj se obrnejo na Fundacijo FairWild (info@FairWild.org) za pomoč pri določanju ustrezne kategorije nevarnosti za posamezne vrste in podjetja za nabiranje.

---

² Smernice za izvajanje prvega načela ISSC-MAP, različica 1.0, ki je zdaj prvo načelo Standarda FairWild: različica 2.0 so v LEAMAN in CUNNINGHAM (2008), na voljo na www.FairWild.org.

Preglednica 2. Razmere/dejavniki, ki vplivajo na nevarnost netrajnostnega nabiranja ciljnih vrst v naravi³

Razmere/dejavnik	MAJHNA NEVARNOST (Manjše zahteve za informacije, strokovno znanje in izkušnje, čas in stroške)	SREDNJA NEVARNOST (Zmerne zahteve za informacije, strokovno znanje in izkušnje, čas in stroške)	VELIKA NEVARNOST (Visoke zahteve za informacije, strokovno znanje in izkušnje, čas in stroške)
Stanje ohranjenosti	Ni ogrožena (ocenjeno) Stabilna kakovost populacij in virov (se ne slabša)	Ni znano (ni ocenjeno) Ni podatkov, da bi se kakovost populacij in virov slabšala	Ogrožena (ocenjeno) Kakovost populacij in virov se slabša
Taksonomija vrst/prepoznavanje na terenu	Se ne zamenjuje z drugimi vrstami Nabiralci jo zlahka prepoznajo	Zamenjave z drugimi vrstami se dobro obvladujejo z usposabljanjem in navodili za nabiranje	Taksonomija vrste nejasna Se hitro lahko zamenja z drugimi vrstami na območju nabiranja
Geografska porazdelitev	Zelo razširjena	Malo razširjena	Omejeno razširjena
Habitat <ul style="list-style-type: none"> • Specifičnost • Kompleksnost • Ranljivost 	Široka (bolj enakomerna razširjenost) Malo prevladujočih vrst v vegetaciji Ni znanih groženj za habitat	Specifična, a razširjena v posameznem habitatu Majhna raznolikost (npr. savana) Nevarnosti, ki se lahko obvladujejo/nadzorujejo	Zelo specifična (razdrobljena razširjenost) Zelo raznoliki sistemi Grožnje niso povezane s podjetjem za nabiranje in jih je težko nadzorovati (npr. izguba habitatov, podnebne spremembe)
Velikost lokalne populacije	Velika, številčna	Srednja do velika	Vedno majhna
Uporabljeni del rastline	Listi, cvetovi, plodovi	Izcedki, rastlinski sok, mrtev les	Cela rastlina, lubje, korenine, čebulice, rastni vršički
Rast/stopnja obnavljanja	Hitra	Precej hitra	Počasna
Razmnoževanje <ul style="list-style-type: none"> • Oprашevanje • Razširjanje 	Veter, neživi dejavniki, nespolno Veter, voda	Običajni živi dejavniki (ptice, žuželke) Običajni generalisti (ptice, sesalci)	Zelo specifični dejavniki (hrošči, čebele, netopirji) Veliki sesalci in velike ptice
Gospodarsko povpraševanje	Presežek (na trgu ni pomanjkanja tega materiala)	Stabilno gospodarsko povpraševanje	Na trgu pomanjkanje tega materiala Gospodarsko povpraševanje narašča
Eno- ali večnamenska uporaba	Enonamenska ali nekonkurenčna uporaba	Malo majhnih križanj med različnimi nameni uporabe	Večnamenska vrsta

³ Povzeto po CUNNINGHAM (2001) in PETERS (1994).

Razmere/dejavnik	MAJHNA NEVARNOST (Manjše zahteve za informacije, strokovno znanje in izkušnje, čas in stroške)	SREDNJA NEVARNOST (Zmerne zahteve za informacije, strokovno znanje in izkušnje, čas in stroške)	VELIKA NEVARNOST (Visoke zahteve za informacije, strokovno znanje in izkušnje, čas in stroške)
Ena skupina uporabnikov ali več skupin	Eno podjetje ali skupnost nabiralcev	Vrsto nabira več podjetij/skupnosti, a z jasnimi sporazumi o upravljanju	Vrsto nabira več podjetij/skupnosti brez sporazumov o upravljanju

I. DEL: KAZALNIKI FAIRWILD ZA VSA PODJETJA ZA NABIRANJE V NARAVI

V nadaljevanju opisani kazalniki uspešnosti se nanašajo na vsa podjetja FairWild in vse ciljne vrste. Za vse ciljne vrste, za katere je bilo ugotovljeno, da jim grozi netrajnostno nabiranje v naravi, se uporabljajo strožje minimalne zahteve in nekateri dodatni kazalniki uspešnosti. Navedeni so v II. delu tega dokumenta.

0.1 Osnovne kontrolne točke

Št. KT	Kontrolne točke 0.1: Osnovne kontrolne točke	MAKS.	Rezultat
0.1.a	Razpoložljivost vodje nabiranja med presojo, omogočen dostop do dokumentacije, lokacij podjetja in območij nabiranja: (0) dostop očitno omejen; (1) niso na voljo vsi dokumenti in osebje, vendar nič ne kaže, da bi bil dostop omejen; (2) med presojo so na voljo dokumenti in osebje; (3) osebje pomaga pri presoji.	3	
0.1.b	Sporočanje pomembnih sprememb pri podjetju in dejavnostih izdajatelju potrdila (spremembe naslova, krajev nabiranja in največjih/načrtovanih količinah nabiranja, nove dejavnosti): (0) ni sporočanja pomembnih sprememb; (1) nekatere manjše spremembe niso bile sporočene; (2) sporočanje sprememb ALI ni sprememb; (3) dobra proaktivna komunikacija z izdajateljem potrdila.	3	

1. NAČELO: OHRANJANJE PROSTOŽIVEČIH RASTLINSKIH VIROV

Obseg, stopnja in način nabiranja rastlinskih virov v naravi morajo omogočati dolgoročno ohranitev populacij in vrst.

1.1 Stanje ohranjenosti ciljnih vrst

Stanje ohranjenosti ciljnih vrst in populacij se ocenjuje in redno pregleduje.

Št. KT	Kontrolne točke 1.1: Stanje ohranjenosti ciljnih vrst	MAKS.	Rezultat
1.1.a	Trenutno stanje ohranjenosti nabiranih rastlin: (0) stanje ni znano/se ne preverja; (1) nekateri podatki so nepopolni ali zastareli; (2 = M) stanje v svetu/državi/regiji je znano in vključeno v ocenjevanje virov ali profil rastline; (3) podjetje prispeva k rednemu/ponovnemu ocenjevanju stanja ohranjenosti.	3 2 = M	
	<i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.1.b (II. del)</i>		
	SKUPAJ	MAKS.	SŠTN
	Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	3	2

1.2 Na znanju temelječe nabiralne prakse

Nabiralne in upravljske prakse temeljijo na ustrezni identifikaciji, kartiranju, inventarizaciji, ocenjevanju in spremljanju ciljnih vrst in vplivov nabiranja.

Št. KT	Kontrolne točke 1.2: Na znanju temelječe nabiralne prakse	MAKS.	Rezultat
1.2.a	Vključitev znanih ogroženih vrst v ponudbo podjetja za nabiranje: (0) podjetje za nabiranje nabira ogrožene vrste – tudi če nima potrdila FairWild; ni načrtov za njihovo vključitev v upravljanje po FairWild; (2) podjetje za nabiranje ne nabira nobenih ogroženih vrst za tržne namene, ne kot ciljne vrste po FairWild niti zunaj potrdil FairWild, ALI namerava prenehati s takim nabiranjem v dveh letih; (3) celotno podjetje za nabiranje je jasno zavezano trajnostnemu nabiranju, npr. znatno si prizadeva, da bi bile vse vrste vključene v upravljanje po FairWild.	3	
1.2.b	Vrste, namenjene za nabiranje, so jasno določene: (0) ni uradnega določanja, zamenjave so pogoste; (1) nizka stopnja točnosti pri določanju vrst; (2 = M) na voljo so referenčni osebki s kraja nabiranja z jasnimi znanstvenimi imeni ter prepoznavnimi lokalnimi domačimi in trgovskimi imeni; (3) zelo dobri opisi rastlin/monografije rastlin in uskladitev z lokalnimi domačimi in trgovskimi imeni ALI izjemni prispevki/prizadevanja, da se razreši problem zamenjevanja znanstvenih/lokalnih imen ciljnih vrst.	3 2 = M	
1.2.c	Kartiranje ciljnih populacij na območjih nabiranja: (0) lokacije ciljnih populacij niso označene na zemljevidih niti niso dobro poznane; (1) zelo približna označitev ciljnih populacij; natančne lokacije na območju nabiranja niso zares znane ali le zelo osnovno kartiranje (npr. ročno narisani/z interneta preneseni zemljevidi), vendar vodja nabiranja in vsi nabiralci dobro poznajo lokacije rastlin; (2 = M od 2. leta) na osnovnih zemljevidih so označeni območja nabiranja in lokacije ciljnih populacij (lahko tudi celotno območje nabiranja); (3) zelo dobro poznavanje krajev nabiranja/ciljnih populacij na območju nabiranja, ki so dobro dokumentirani.	3 2 = M od 2. leta	
	<i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.2.c (II. del)</i>		

Št. KT	Kontrolne točke 1.2: Na znanju temelječe nabiralne prakse	MAKS.	Rezultat
1.2.d	Na kartah so označeni vsi pomembni viri možnega onesnaženja (mesta, industrija, odlagališča odpadkov, območja intenzivnega kmetijstva): (0) niso vključeni, čeprav so prisotni; (1) groba označitev na zemljevidu ali besedilni opis; (2) označeni na zemljevidih in opisani v načrtu upravljanja/pravilih nabiranja, če je potrebno; (3) zelo dobri zemljevidi in/ali sistem sporočanja notranjih mej nabiralcem.	3	
1.2.e	Območja nabiranja so ločena od kmetijskih zemljišč: (0) nabiranje na intenzivno obdelovanih kmetijskih zemljiščih, npr. drevesa ob poljih; (1 = M) nabiranje na neobdelanih površinah/drevesa na malo intenzivnih kmetijskih zemljiščih, ciljne vrste očitno rastejo spontano in ni virov onesnaženja; (2) kraji nabiranja jasno ločeni od kmetijskih zemljišč; (3) naravno območje nabiranja, ni kmetijstva.	3 1 = M	
1.2.f	Notranja navodila za nabiranje: (0) ni pisnih ali jasnih ustnih navodil za nabiranje; (1) dosledne nabiralne prakse; niso zapisane; (2 = M od 2. leta) pisna navodila za nabiranje, vključno s pisnim opisom trajnostnih tradicionalnih praks; v navodilih opredeljene metode nabiranja za vse ciljne vrste; (3) nabiralci in vodje nabiranja redno pregledujejo in popravljajo pisna (in ustna) navodila za nabiranje.	3 2 = M od 2. leta	
1.2.g	V navodilih za nabiranje so opredeljeni kraj in metode nabiranja za vsako ciljno rastlino/del rastline: (0) niso vključeni, zelo nepopolna navodila; (1) osnovna navodila; (2 = M od 3. leta) zadovoljiva navodila za nabiranje, ki temeljijo na informacijah, pridobljenih pri na posebne kraje in vrste osredotočenem ocenjevanju virov in spremljanju, ter vključujejo podatke o krajih, izločenih iz nabiranja; (3) dodatno: navodila za nabiranje so prilagojena za karseda praktično in učinkovito uporabo pri nabiralcih, upoštevane so lokalne/tradicionalne prakse upravljanja.	3 2 = M od 3. leta	
1.2.h	V navodilih za nabiranje so določene največje dovoljene meje (količina, pogostnost, obdobja) nabiranja: (0) ni navodil, zelo nepopolne informacije o omejitvah pri nabiranju; (1) nekaj osnovnih informacij o omejitvah pri nabiranju; (2 = M od 3. leta) jasna in popolna opredelitev omejitvev pri nabiranju; (3) dodatno: navodila za nabiranje so prilagojena za karseda praktično in učinkovito uporabo pri nabiralcih. <i>(Kakovost podatkov in trajnostnost teh največjih količin se ocenita v točki 1.3)</i>	3 2 = M od 3. leta	
1.2.i	V notranjih navodilih za nabiranje je za ciljne vrste in kraj nabiranja opredeljena najmanjša biološka starost/velikostni razred, dovoljen za nabiranje: (0) starost/velikostni razred ni opredeljen in vidnih prizadevanj za njegovo določitev; (1) jasna prizadevanja za določitev starosti/velikostnih razredov za nabiranje; (2 = M, če je ustrezno, glej spodaj) opredeljena zanesljiva in praktična ciljna starost/velikostni razred za nabiranje in spremljajo se vplivi na strukturo/obnavljanje/menjavo populacij. <i>Ni minimalna zahteva, kadar ni neposredno uporabljivo (plodovi, cvetovi, listi enoletnic/trajnic, vrste v majhni nevarnosti). Ni uporabljivo → (2)</i>	3 = M, če j ustrezno	
1.2.j	Pravila nabiranja preprečujejo razsipanje nabranih virov: (0) razsipanje je običajno; (1) pravila nabiranja bi lahko povzročila razsipanje in slabo prakso; (2) pravila nabiranja vključujejo dobre prakse za čim manjše razsipavanje; (3) izjemna prizadevanja za čim manjše razsipavanje.	3	
1.2.k	Popravljanje notranjih navodil za nabiranje: (0) ni popravljanja ali dokazov o pregledovanju; (1) pregledovanje in popravljanje ne temelji na spremljanju vplivov nabiranja na posameznih krajih in na posamezne vrste; (2 = M od 3. leta) navodila se pregledujejo in popravljajo na podlagi spremljanja vplivov nabiranja na posamezne kraje in posamezne vrste; (3) jasna prizadevanja za redne preglede in prilagajanje nabiralnih praks, da se obnovi ali ohranja trajnostna strukturna in genska raznovrstnost populacij ciljne vrste na območju nabiranja.	3 2 = M (od 3. leta)	
<i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.2.1 (II. del)</i>			
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		33	22

1.3 Trajnostnost stopnje nabiranja

Stopnja (intenzivnost in pogostnost) nabiranja ciljnega vira ne presega zmožnosti ciljne vrste za dolgoročno obnovo.

Št. KT	Kontrolne točke 1.3: Trajnostnost stopnje nabiranja	MAKS.	Rezultat
1.3.a	Za vsako ciljno vrsto so na voljo osnovni podatki v pisni obliki (v obrazcu opisa rastline ali drugih dokumentih) – latinsko in domače ime, nabirani deli, metoda nabiranja, obdobje nabiranja: (0) podatki niso na voljo; (1) nepopolni podatki; (2 = M) popolni osnovni podatki; (3) dobro predstavljeni podatki za vsako rastlino, npr. monografije rastlin.	3 2 = M	
1.3.b	Za vsako ciljno vrsto so na voljo podatki o razmnoževanju in stopnji menjava populacij (v obrazcu opisa rastline ali drugih dokumentih): (0) ni podatkov; (1 = M) ni opravljenih raziskav, a osnovno poznavanje razmnoževanja zadostuje za razumevanje trajnostnosti nabiranja; (2) zadostne informacije; (3) zelo dobre raziskave.	3 1 = M	
1.3.c	Na voljo so referenčne informacije o ciljnih vrstah/njihov inventar na območju nabiranja, vključno z velikostjo, razširjenostjo, strukturo (velikostni/starostni razredi) in stopnjo razmnoževanja/rasti/obnavljanja populacije: (0) ni podatkov; (1 = M od 2. leta) grobi približki na podlagi znanja nabiralcev ali svetovalcev; (2) osnovne ocene virov temeljijo na raziskavah ali lastnem zbiranju podatkov; (3) ocenjevanje virov in sistem spremljanja sta oblikovana tako, da se izpopolnjujejo referenčni podatki o ciljnih vrstah in populacijah na območju nabiranja. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.3.c (II. del)</i>	3 1 = M od 2. leta	

Št. KT	Kontrolne točke 1.3: Trajnostnost stopnje nabiranja	MAKS.	Rezultat
1.3.d	Kakovost podatkov, ki se uporabljajo za določanje največjih dovoljenih nabranih količin za vsako ciljno vrsto: (0) ni razumnih največjih količin in ni podatkov dolgoročnih nabirnih praks; (1 = M) zelo približna ocena največjih količin, npr. na podlagi dolgoročnega nabiranja na območju ali na podlagi splošnih pojmovanj (splošna načela), ki se ne nanašajo na posamezni kraj ali vrsto; (2) omejitve nabiranja so utemeljene s podatki spremljanja in ocenjevanja virov na posameznem kraju in za posamezno vrsto ter z znanjem nabiralcev; (3) zelo dober sistem spremljanja virov/določanja največjih količin. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.3.d (II. del)</i>	3 1 = M	
1.3.e	Trajnostnost največjih dovoljenih količin nabiranja za ciljne vrste/dele, ki se nabirajo: (0) ni podatkov (referenčni podatki ali izkušnje/opazovanja vplivov nabiranja na posamezne osebke in populacije ciljnih vrste); (1 = M od 1. leta) ni znakov, da bi sedanje/določene največje količine za nabiranje slabšale kakovost vira ali razpoložljivost na območju nabiranja; (2) največje količine nabiranja, določene v načrtu upravljanja, so utemeljene z ustreznim inventarjem/pridelkom/ocenami obnavljanja, ki so večje od nabranih količin; največje količine nabiranja se prilagajajo glede na občasno spremljanje vplivov na pridelek, obnavljanje in žetev; (3) največje količine nabiranja so določene na podlagi ciljnih raziskav. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.3.e (II. del)</i>	3 1 = M od 1. leta	
1.3.f	Trajnostnost pogostnosti nabiranja, kakor je vnaprej določena v navodilih za nabiranje: (0) nabrane količine očitno znatno presegajo stopnjo menjave; (1 = M od 2. leta) na voljo le osnovni referenčni podatki in podatki spremljanja, vendar ni znakov upadanja rastlinskih populacij; (2) nabiranje ne presega stopnje menjave nabiranih odraslih osebkov ali delov rastlin ciljnih vrste na območju nabiranja; (3) pogostnost nabiranja je precej manjša od stopnje menjave. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.3.f (II. del)</i>	3 1 = M od 2. leta	
1.3.g	Obdobja, ko je dovoljeno nabiranje: (0) ni določeno ALL obdobja nabiranja očitno netrajnostna; (1) tradicionalna obdobja nabiranja se uporabljajo brez jasnega upoštevanja razmnoževalnih ciklov, vendar ni znakov upadanja populacij; (2) dovoljena obdobja se določajo z uporabo zanesljivih in praktičnih kazalnikov (npr. sezonskost, padavinski cikli, čas cvetenja in ploditve) ter temeljijo na podatkih o razmnoževalnih ciklih ciljnih vrst; (3) obdobja dovoljenega nabiranja so opredeljena na znanstveni podlagi z uporabo izsledkov ocenjevanja virov.	3	
1.3.h	Zbirne evidence nabranih količin (količine na območje in leto): (0) ni evidenc ali podatkov; (1) grob pregled nabranih količin na podlagi zelo enostavnih evidenc nakupov; (2 = M od 3. leta) evidenca ustreznih zbirnih podatkov; vključuje vse podatke, pomembne za preverjanje dolgoročne trajnostnosti (npr. starost/velikostni razredi, če je zelo pomembno); (3) zelo dobra in zanesljiva dokumentacija o nakupih in združevanje podatkov. <i>Za prvo izdajo potrčila → treba je predstaviti sistem evidentiranja, ki se bo uporabljal v prihodnje.</i>	3 2 = M od 3. leta	
1.3.i	Zbirne evidence dejanskih obdobj in pogostnosti nabiranja: (0) ni podatkov; (1) na voljo enostavni podatki v evidencah nakupov, niso zbrani; (2) na voljo popolni podatki o dejanskih obdobjih in pogostnosti nabiranja; podatki potrjujejo skladnost z navodili za nabiranje; (3) zelo dober pregled nabirnih praks. <i>Prva izdaja potrčila → (2) če se ti podatki zbirajo za prihodnje združevanje.</i>	3	
1.3.j	Če nabiralci prodajajo nabrane izdelke tudi drugim kupcem, ki niso v programu FairWild: (0) podjetje za upravljanje nabiranja s potrdilom nima podatkov o skupni nabrani količini na območju nabiranja; (1) na voljo grobe ocene o količinah, ki jih naberejo druga podjetja; (2) nabiralec vse prodane količine vpiše v evidenco prodaj, ki je vključena v dokumentacijo/evidenco zbirnih nabranih količin – druga možnost je, da podjetja za nabiranje sodelujejo in primerjajo svoje podatke za določitev skupne nabrane količine na območju nabiranja; (3) dobro aktivno sodelovanje med različnimi podjetji za nabiranje. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3	
1.3.k	Zbirni podatki o nabiranju potrjujejo skladnost: (0) evidence ali podatki niso na voljo ali pa so podatki o nabranih količinah očitno v nasprotju z navodili za trajnostno nabiranje → <i>navedite podrobnosti</i> ; (1) enostavno evidentiranje omogoča nekaj navzkrižnega preverjanja s pravili nabiranja, ni znakov prekomernega nabiranja; (2) podatki o nabiranju so skladni z navodili za nabiranje (vključno z največjimi dovoljenimi količinami, velikostnimi razredi itn.) (3) podatki o nabiranju so znatno pod največjimi količinami. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 1.3.I (II. del)</i>	3	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		33	22

2. NAČELO: PREPREČEVANJE ŠKODLJIVIH VPLIVOV NA OKOLJE

Preprečiti je treba škodljive vplive dejavnosti nabiranja na druge prostoživeče vrste, območje nabiranja in sosednja območja.

2.1 Občutljivi taksoni in habitati

Določijo in zavarujejo se redke, ogrožene in prizadete vrste in habitati, na katere bosta verjetno vplivala nabiranje in upravljanje ciljnih vrst.

Št. KT	Kontrolne točke 2.1: Občutljivi taksoni in habitati	MAKS.	Rezultat	
2.1.a	Podatki o vseh redkih, ogroženih in prizadetih vrstah in habitatih , na katere bo verjetno vplivalo nabiranje ciljnih vrst: (0) ni podatkov o prisotnosti občutljivih vrst in habitatov na območju nabiranja in ni nobenih prizadevanj za raziskave; (1 = M od 2. leta) predhodno zbiranje informacij, vključno z lokalnim znanjem/znanjem nabiralcev, podpira splošno oceno, da nabiranje verjetno ne bo vplivalo na občutljive vrste in habitate; (2) opravljeno je bilo posvetovanje z ustreznimi strokovnjaki/organi za upravljanje virov in v načrt upravljanja so vključene točne informacije; načrt upravljanja odraža vse pomembne zahteve glede upravljanja za preprečevanje škodljivih vplivov na občutljive vrste in habitate na območju nabiranja; (3) pri ocenjevanju virov in v programih spremljanja se dejavno zbirajo in dokumentirajo podatki o vplivih nabiranja ciljnih vrst na občutljive vrste in habitate na območju nabiranja.	3 1 = M od 2. leta		
2.1.b	Dodatne točke za prostovoljno zavezo (ni normativna zahteva): Posebne ekosistemske vloge ciljnih vrst: (1) predhodno zbiranje informacij o posebnih ekosistemskih vlogah; (2) opravljeno je bilo posvetovanje z ustreznimi strokovnjaki/organi za upravljanje virov in v načrt upravljanja so vključene točne informacije; načrt upravljanja odraža vse pomembne zahteve glede upravljanja za preprečevanje škodljivih vplivov na posebne ekosistemske vloge ciljnih vrst; (3) pri ocenjevanju virov in v programih spremljanja se dejavno zbirajo in dokumentirajo podatki o posebnih ekosistemskih vlogah ciljnih vrst.	(3)		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		6	2	

2.2 Upravljanje habitatov (na ravni krajine)

Dejavnosti upravljanja, ki podpirajo nabiranje ciljnih vrst v naravi, ne škodujejo raznovrstnosti, procesom in vlogam ekosistemov.

Št. KT	Kontrolne točke 2.2: Upravljanje habitatov (na ravni krajine)	MAKS.	Rezultat	
2.2.a	Kakršne koli prakse upravljanja habitatov , ki se uporabljajo na območju nabiranja, so: (0) nepoznane; (1) le splošno poznane, vendar niso pisno opisane; (2) opisane v načrtu upravljanja; (3) dejavno usklajevane z načrtom upravljanja ciljnih vrst.	3		
2.2.b	Določanje in spremljanje škodljivih vplivov nabiralnih praks in dejavnosti upravljanja na območju nabiranja (npr. škoda zaradi načina nabiranja, spremembe v strukturi, delovanju in storitvah ekosistema): (0) ni spremljanja, niso poznani dejanski ali možni škodljivi vplivi; (1) ni podrobnih opisov ali spremljanja, vendar je očitno, da ni nevarnosti za kakršne koli škodljive vplive nabiranja ali je taka nevarnost zelo majhna; (2) se spremljajo in so opisani v načrtu upravljanja; (3) zelo dobro spremljani in opisani.	3		
2.2.c	Načini nabiranja in orodje, ki se uporabljajo v praksi, so primerni: (0) škoda na ravni habitatov zaradi nabiranja je očitna; (1) določajo se ukrepi za preprečevanje škode, vendar se ne izvajajo; (2 = M od 3. leta) ni škode ali ukrepov na ravni habitatov/v načrtu upravljanja so opredeljene strategije za preprečevanje škode na ravni habitatov zaradi načinov nabiranja, ki se izvajajo na kraju nabiranja; (3) redno spremljanje kaže, da so izvajani ukrepi primerni za preprečevanje škode zaradi nabiranja na ravni habitatov.	3 2 = M od 3. leta		
2.2.d	Vnašanje snovi, ki jih ustrezni ekološki standardi prepovedujejo (npr. umetna gnojila): (0) v zadnjih treh letih so bile na različnih krajih vnesene prepovedane snovi; (1) nekaj nanosov majhnih količin prepovedanih snovi, zelo osnoven sistem za njihovo izločitev iz nabiranja; (2 = M) prepovedane snovi niso bile vnesene ALI prepovedane snovi so bile vnesene le na znanih opredeljenih mestih, prizadeta območja pa se lahko učinkovito izločijo iz nabiranja ; (3) jasno dokumentirano obdobje upravljanja brez vnosa prepovedanih snovi, zadošča za izpolnjevanje ustreznih ekoloških standardov.	3 2 = M		
2.2.e	Vplivi intenzivnih praks upravljanja ciljnih vrst na ravni krajine na občutljive vrste ter strukturo in delovanje ekosistemov (npr. prakse upravljanja ciljnih vrst za zmanjšanje kompeticije s ciljno vrsto ali spodbujanje rasti ciljnih vrst, obogatitveno sajenje): (0) take upravljalvske prakse se uporabljajo vendar brez spremljanja vplivov; (1 = M) take prakse se uporabljajo skupaj s spremljanjem vplivov prek načrta upravljanja; (2) pri spremljanju dokumentirani dokazi da take prakse ne vplivajo škodljivo na občutljive vrste ali strukturo, raznovrstnost in vloge ekosistemov na območju nabiranja; (3) posebna prizadevanja za izboljšanje uporabljenih upravljalvskih praks. <i>Če ni pomembno → (2)</i>	3 1 = M		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat

Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	15	10	
--	-----------	-----------	--

3. NAČELO: UPOŠTEVANJE ZAKONOV, DRUGIH PREDPISOV IN SPORAZUMOV

Dejavnosti nabiranja in upravljanja se morajo izvajati po zakonitih ureditvah posesti ter morajo biti v skladu z ustreznimi zakoni, drugimi predpisi in sporazumi.

3.1 Posest, pooblastilo za upravljanje in pravica do uporabe

Nabiralci in upravljavci imajo jasno in priznano pravico uporabljati in upravljati ciljni vir ter pooblastilo za to.

Št. KT	Kontrolne točke 3.1: Posest, pooblastilo za upravljanje in pravica do uporabe	MAKS.	Rezultat
3.1.a	Jasna opredelitev območja(ij) nabiranja v naravi: (0) ni opredeljeno; (1) nejasno opredeljeno; (2 = M od 2. leta) območje je jasno opredeljeno z določenimi mejami in območje se dobro ujema z nabiralčevim dojemanjem območja nabiranja; (3) zelo dober sistem. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 2. leta	
3.1.b	Podatki o lastništvu, posesti in pravicah do uporabe območja nabiranja so: (0) neznani; (1) neuradni/nejasno opredeljeni sporazumi o nabiranju; (2) podrobnosti so znane in potrjene v časovnem intervalu, ki je dovolj dolg za izpolnitev navedenih ciljev upravljanja virov; (3) en uporabnik in delujoč sistem dovoljenj za nabiranje.	3	
3.1.c	Celotni sistem lastništva, posesti in pravice do uporabe zagotavlja, da nabiranje s potrdilom ne bodo ogrožale druge dejavnosti lastnika(ov) ali drugih oseb z dovoljenjem za uporabo: (0) veliki spori; (1) nekaj nevarnosti sporov z drugimi uporabniki; nekaj prvih korakov za sodelovanje; (2) ni sporov ALI podjetje za upravljanje nabiranja vključuje druge uporabnike območja v načrt upravljanja in dokaže, da si prizadeva zagotoviti trajnostno nabiranje tudi ob več uporabnikih; (3) izjemna prizadevanja za to, da bi bil sistem več uporabnikov trajnosten.	3	
3.1.d	Delujoč sistem urejanja , ki varuje območje upravljanja pred nedovoljenimi dejavnostmi: (0) očitno se izvajajo nezakonite dejavnosti; (1) ni delujočega sistema urejanja, vendar ni sporov ali morebitnih groženj za dejavnosti nabiranja; (2) delujoč sistem urejanja ALI podjetje za upravljanje nabiranja dokaže, da je vzpostavljen enakovreden in zadovoljiv sistem za zagotavljanje neoporečnosti območja nabiranja; (3) podjetje za nabiranje tesno sodeluje s sistemom urejanja ali ga podpira.	3	
3.1.e	Dovoljenja za nabiranje/jasni sporazumi/pogoji za uporabo območja nabiranja: (0) ni dovoljenja, čeprav je zahtevano; (1) zelo neuraden sistem uporabe; (2 = M) podjetje za nabiranje ima veljavno dovoljenje/sporazum za nabiranje za vse nabrane rastline. Če ni sistema dovoljenj, je mogoče potrditi, da ima podjetje za upravljanje nabiranja pravico uporabljati in upravljati nabrane vire – npr. uveljavljen tradicionalen sistem uporabe.	2 2 = M	

SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		14	10	

3.2 Zakoni in drugi predpisi ter upravne zahteve

Nabiranje in upravljanje ciljnih virov sta v skladu z vsemi mednarodnimi sporazumi ter državnimi in lokalnimi zakoni, drugimi predpisi in upravnimi zahtevami, vključno s tistimi, ki se nanašajo na zavarovane vrste in območja.

Št. KT	Kontrolne točke 3.2: Zakoni in drugi predpisi ter upravne zahteve	MAKS.	Rezultat
3.2.a	Poznavanje ustreznih pravnih, zakonskih in upravnih zahtev glede nabiranja (vključno glede raziskav in iskanja bioloških virov) in izvoza: (0) popolno nepoznavanje; (1) nekaj osnovnega razumevanja; (2) podjetje za nabiranje pozna in razume zahteve; (3) zelo izkušeno osebje z dobrim znanjem.	3	
3.2.b	Načrt upravljanja, postopki, navodila za delo in pogodbe izpolnjujejo ustrezne pravne, zakonske in upravne zahteve glede upravljanja nabiranja in izvoza , vključno z izvoznimi dovoljenji za vrste z omejitvami: (0) očitna neskladnost, osebje ne pozna ustreznih predpisov; (2 = M od 3. leta) zahteve izpolnjene; (3) zahteve presežene.	3 2 = M od 3. leta	

SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		6	4	

4. NAČELO: SPOŠTOVANJE OBIČAJNIH PRAVIC IN DELITEV KORISTI

Priznati, spoštovati in varovati je treba običajne pravice lokalnih skupnosti in domorodnega prebivalstva do uporabe in upravljanja območij nabiranja in ciljnih virov, ki se nabirajo v naravi.

4.1 Tradicionalna uporaba in praksa, pravica do dostopa in kulturna dediščina

Lokalne skupnosti in domorodno prebivalstvo, ki imajo pravno ali običajno posest ali uporabno pravico, imajo nadzor nad podjetji za nabiranje, kolikor je potrebno za varstvo njihovih pravic, tradicionalnega znanja ali virov.

Št. KT	Kontrolne točke 4.1: Tradicionalna uporaba in praksa, pravica do dostopa in kulturna dediščina	MAKS.	Rezultat	
4.1.a	Poznavanje pravnih ali običajnih pravic, tradicionalnih načinov uporabe/praks ter kulturnega in verskega pomena ciljnih rastlin in drugih vrst ter njihovih habitatov: (0) popolno nepoznavanje; (1) na voljo nekaj informacij; (2) znanje podjetja za nabiranje je precej dobro; (3) znanje podjetja za nabiranje je zelo dobro in opravljene so bile vse pomembne raziskave v zvezi s pravnimi in običajnimi zakoni, vključno s posvetovanji.	3		
4.1.b	Kakršni koli tradicionalni načini uporabe/prakse in običajne pravice dostopa (vključno s kulturnim in verskim pomenom ciljnih vrst ter kakršnimi koli določbami o delitvi koristi): (0) niso vključeni/upoštevani v načrtu upravljanja; (1) so bili v neki fazi neuradno upoštevani, a niso izrecno vključeni v načrt upravljanja; (2 = M od 3. leta) so vključeni v ocenjevanje virov ali načrt upravljanja; (3) so dobro raziskani in določeni in zagotovljena je obširna podpora (izjemna prizadevanja, kot je spodbujanje ustanavljanja lokalnih lekarn in podpora usposabljanju zeliščarjev/zdravnikov, dokumentiranju in registraciji tradicionalnih načinov uporabe ali spodbujanje/podpiranje/ohranjanje kulturne/verske uporabe, če je primerno).- <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 3. leta		
4.1.c	Možni vplivi dejavnosti nabiranja ciljnega vira na tradicionalne načine uporabe/prakse, pravice do dostopa in kulturno dediščino na območju nabiranja: (0) jasni dejanski vplivi niso upoštevani/poznani; (2) vplivi se analizirajo (vključno s prilivom nabiralcev) in opisujejo; (3) velika prizadevanja za analizo in upoštevanje tradicionalnih načinov uporabe/praks in običajnih pravic ter vsi ustrezni ukrepi za preprečevanje škodljivih vplivov, vključno z družbenimi motnjami. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3		
4.1.d	Izvajajo se ukrepi za preprečevanje izgube ali škode , ki bi vplivala na zakonske ali običajne pravice, vire, zdravstveno varnost ali preživljanje lokalnih skupnosti in domorodnega prebivalstva: (0) nabiranje ima očitno močan škodljiv vpliv na lokalne skupnosti; (1) nekaj prizadevanj za zmanjšanje izgub ali škode; (2 = M) izvajajo se ustrezni ukrepi za zagotavljanje, da nabiranje/gospodarska uporaba ciljnega vira ne krši ali spodkopava zakonskih ali običajnih pravic in praks; (3) spodbujanje običajnih pravic in tradicionalnega znanja (npr. v skupnostih ali na politični ravni). <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M		
4.1.e	Mehanizmi za pravično nadomestilo in pritožbe za pomembno škodo ali izgube za lokalne skupnosti: (0) očitno nespoštovanje ali pomembne izgube/škoda; (1) nekaj prizadevanj in sporazumevanja o nadomestilih; (2 = M od 3. leta) zagotavlja se pravično nadomestilo za tako škodo ali izgubo. Ustrezni in učinkoviti mehanizmi za razrešitev pritožb, vključno s prekinitvijo nabiranja; (3) izjemno dober sistem blažitve/nadomestil, vključno s pogodbenimi in drugimi mehanizmi za razdeljevanje koristi ter širok razpon denarnih in nedenarnih koristi. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 3. leta		
4.1.f	Razpoložljivost, dostopnost in kakovost ciljnih virov (npr. zdravilnih rastlin) za lokalno in tradicionalno rabo: (0) zaradi nabiranja pomembni rastlinski viri niso dostopni za lokalno uporabo; (1 = M) nekaj omejitev vendar zadostna splošna razpoložljivost virov; (2) viri se z gospodarskim nabiranjem ne krnijo ali siromašijo; (3) spodbujanje/podpiranje lokalne uporabe ciljnih virov ali pravice do nabiranja za nosilce lokalnih/tradicionalnih običajev zdravljenja z zelišči.	3 1 = M		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		18	12	

4.2 Delitev koristi

Sporazumi z lokalnimi skupnostmi in domorodnim prebivalstvom temeljijo na ustreznem in zadostnem poznavanju posesti ciljnega vira, pravic do dostopa, zahtev za upravljanje in vrednosti vira. Sporazumi zagotavljajo pravično in enakopravno delitev koristi za vse vpletene partnerje.

Št. KT	Kontrolne točke 4.2: Delitev koristi	MAKS.	Rezultat	
4.2.a	Sporazumi o dostopu do virov in delitvi koristi (DDK) z lokalnimi skupnostmi in/ali domorodnim prebivalstvom: (0) ni sporazumov o DDK; (1) nekaj prizadevanj, vendar le neuradni sporazumi; (2 = M od 3. leta) na voljo so pisni in obojestransko sprejeti pravični in enakopravni sporazumi o uporabi virov in povezanega tradicionalnega znanja; popolni sporazumi o DDK so vsaj v pripravi; (3) sklenjeni popolni DDK sporazumi, ki jih sprejemajo vse strani in ki upoštevajo svobodno izražene želje ljudi s tradicionalnim znanjem in predstavnikov lokalnih skupnosti, njihove potrebe in posebne razmere. Sporazumi o DDK upoštevajo zakonite koristi ljudi s tradicionalnim znanjem, ki ne sodelujejo pri sporazumu o DDK. <i>Če ni uporabljivo (glej opombe navodil za presojevalce → (2))</i>	3 2 = M od 3. leta		
4.2.b	Sporazumi: (0) niso; (1) niso popolnoma; (2 = M) so skladni z ustreznimi mednarodnimi in notranjimi zakoni in drugimi predpisi o DDK ter varstvom tradicionalnega znanja; (3) presegajo zakonske zahteve in upoštevajo priznane najboljše prakse. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M		
4.2.c	Sporazumi o dostopu do virov, delitvi koristi in uporabi tradicionalnega znanja: (0) lokalne skupnosti in/ali domorodno prebivalstvo očitno ne soglašajo ali očitno niso bili dobro obveščeni pred podpisom; (1) lokalne skupnosti so prejele nekaj osnovnih informacij; (2 = M od 2. leta) skupnost na območju vira in osebe s tradicionalnim znanjem dajo soglasje po predhodnem obveščanju in sprejeti so medsebojno dogovorjeni pogoji za dostop do tega znanja in pravično delitev koristi, ki izhajajo iz njegove uporabe. (za novo uporabo je potrebno novo soglasje po predhodnem obveščanju); (3) pripravljeni v postopku na podlagi sodelovanja in vključevanja z upoštevanjem različnih pogajalskih moči in pravnih veščin vpletelih strani (npr. zagotavljanje neodvisne pravne pomoči). <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 2. leta		
4.2.d	Sporazumi odražajo znanstvene, lokalne, industrijske in druge pomembne vire znanja/informacij o vrednosti vira: (0) skupnosti se očitno ne obveščajo; (1) malo raziskav/znanja na obeh straneh; (2 = M od 2. leta) sporazumi odražajo najnovejše informacije; pomembne informacije o vrednosti vira se svobodno in odprto izmenjujejo; (3) zelo pregledni sporazumi, ki popolnoma upoštevajo vse ustrezne vire. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 2. leta		
4.2.e	Upravičenci dojemajo sporazume kot: (0) nepravilne; (2) pravične ; (3) zelo pravične. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3		
4.2.f	Koristen vpliv podjetja za nabiranje na lokalno skupnost: (0) ni koristnega vpliva ali celo škodljiv vpliv (npr. ovira tradicionalno uporabo, ne spoštuje svetih vrednot); (1) nekaj koristnega lokalnega vpliva; (2) nabiranje in predelava v naravi nabranih proizvodov se opravlja na način, ki krepi in spodbuja raznolikost lokalnega gospodarstva (npr. lokalni zaposlitve, lastništvo, investicije); (3) zelo koristen lokalni vpliv.	3		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		18	12	

5. NAČELO: SPODBUJANJE POŠTENIH POGODBENIH RAZMERIJ MED NOSILCI DEJAVNOSTI IN NABIRALCI

Nabiralci imajo na voljo strukture in dostop do informacij, ki jih potrebujejo za zastopanje svojih interesov in sodelovanje pri odločanju o premijah FairWild. Ni diskriminacije posameznih skupin nabiralcev.

5.1 Pravična pogodbeno razmerja

Ekonomski odnos med podjetjem in nabiralci je pravičen in pregleden ter nabiralcem omogoča sodelovanje pri pomembnih odločitvah, kot so uporaba premije ali sporazumi o cenah.

Št. KT	Kontrolne točke 5.1: Pravična pogodbeno razmerja	MAKS.	Rezultat
5.1.a	Obveščanje o količinah, ki se lahko prodajo nosilcu dejavnosti nabiranja v naravi: Nabiralci: (0) ne dobijo informacij; (2) dobijo osnovne informacije o približnih količinah; (3) podjetje zelo dobro obvešča nabiralce o količinah.	3	
5.1.b	Odnosi med nabiralci in nosilcem dejavnosti nabiranja: Nabiralci menijo: (0) da so zlorabljeni (pogodbeni odnosi niso dobri, a so sprejemljivi); (2) da so v pogodbenem razmerju precej dobro obravnavani; (3) da so zelo dobro obravnavani.	3	
5.1.c	Cilj podjetja za nabiranje je sklepati dolgoročne sporazume z nabiralci: Pogodbe nabiralcev: (0) se pogosto preklicajo; (2) se preklicajo le zaradi dokumentiranih upravičenih razlogov (neustrezna kakovost, upad prodaje) in nabiralci so o tem pravočasno obveščeni; (3) podjetje ima tesne odnose z nabiralci in večina nabiralcev sodeluje dolgoročno.	3	
5.1.d	Pravica do odpovedi nabiranja: Nabiralci: (0) ne morejo dati odpovedi; (1) uradno lahko dajo odpoved, a imajo pri tem težave; (2) lahko odpovejo dejavnosti nabiranja v ustreznem in pravičnem roku.	2	

Št. KT	Kontrolne točke 5.1: Pravična pogodbeno razmerja	MAKS.	Rezultat
5.1.e	Obveščanje in upoštevanje koristi nabiralcev: Podjetje za nabiranje: (0) ne kaže nobenih prizadevanj, da bi nabiralce vključilo v odločanje, ni dialoga z nabiralci; (1) se z nekaj nabiralci občasno dogovarja o cenah in (če je to že pomembno) načrtovanih razvojnih projektih FairWild; (2 = M od 2. leta) vodi odprt dialog z nabiralci o pomembnih vidikih sistema FairWild , npr. med usposabljanjem nabiralcev, in jih spodbuja, da izberejo svoj odbor predstavnikov, ki bo v njihovem imenu razpravljal o ključnih vidikih sistema FairWild (cene, uporaba premij, pomembne poslovne spremembe, s katerimi morajo biti nabiralci seznanjeni); (3) zelo tesna in redna izmenjava z nabiralci ALI uradno organizacijo nabiralcev.	3 2 = M od 2. leta	
5.1.f	Vzpostavljena je primerna struktura za zastopanje koristi nabiralcev pri podjetju za nabiranje in sodelovanje pri odločanju o premijskem skladu FairWild: (0) ni demokratičnih struktur, nobenega sodelovanja; (2) vsi nabiralci imajo pravico do glasovanja pri izvolitvi svojih predstavnikov, ki sestavljajo del odbora predstavnikov nabiralcev, ki s podjetjem za nabiranje razpravlja o ključnih zadevah nabiralcev, kot so cene, in sodelujejo pri odločanju o premijskem skladu FairWild; (3) zelo dobra/dejavna organizacija nabiralcev.	3	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		17	12

5.2 Ni diskriminacije nabiralcev

Nabiralci niso diskriminirani na podlagi rase, barve kože, etnične pripadnosti, vere, spola ali političnega prepričanja. Spodbuja se registracija žensk kot nabiralk.

Št. KT	Kontrolne točke 5.2: Ni diskriminacije nabiralcev	MAKS.	Rezultat
5.2.a	Politika ali statut podjetja (ali podobne učinkovite smernice): (0) očitno omejuje; (1) rahlo omejuje; (2 = M) ne omejuje dostopa do skupine nabiralcev na podlagi rase, barve kože, vere, spola, političnih prepričanj, narodnostnega ali socialnega porekla; (3) aktivno spodbuja prikrajšane skupine, da postanejo nabiralci.	3 2 = M	
5.2.b	Prikrajšane skupine (razen žensk): (0) se sistematično izključujejo; (2) se ne izključujejo sistematično iz registriranih nabiralcev (tudi, če niso prisotne); (3) se aktivno spodbujajo, da postanejo nabiralci/dejavne v skupini (tudi v organizaciji predstavnikov, odboru za FairWild premije itn.).	3	
5.2.c	Nabiralci (ne glede na njihov socialni status, spol, raso itn.) imajo enake pogoje (pogodbe, usposabljanje, plačane cene itn.): (0) zelo različni pogodbeni pogoji; (1) manjše razlike v pogojih, a ni znakov sistematične diskriminacije; (2 = M od 2. leta) enaki pogoji za vse; (3) posebna prizadevanja za zagotavljanje dobrih pogojev tudi za skupine na robu družbe ALI zelo dobri splošni pogoji za nabiralce v lokalnem okviru.	3 2 = M od 2. leta	
5.2.d	Ženske: (0) so izključene; (1) niso izključene, a niso prisotne; (2) niso izključene iz registracije nabiralcev in vsaj nekaj nabiralcev je žensk. Žene registriranih nabiralcev se lahko udeležujejo sestankov in usposabljanj. (3) Ženske se dejavno spodbujajo, da sodelujejo v skupini in postanejo polnopravne članice skupine ALI veliko žensk je registriranih nabiralk.	3	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		12	8

6. NAČELO: OMEJEVANJE SODELOVANJA OTROK PRI DEJAVNOSTIH NABIRANJA V NARAVI

Nabiralci opravljajo nabiranje in predelovanje brez bistvenega prispevka dela otrok.

6.1 Otroci in mladi nabiralci

Otroci se ne najemajo kot pogodbeni nabiralci. Mladi nabiralci nikoli ne opravljajo nobenega nevarnega dela.

Št. KT	Kontrolne točke 6.1: Otroci in mladi nabiralci	MAKS.	Rezultat
6.1.a	Podjetje za nabiranje: (0) najema nekaj; (2 = M) ne najema otrok, mlajših od 15 let , kot pogodbenih nabiralcev. Če jih najema → mora predstaviti načrt, kako se bodo veljavne pogodbe o nabiranju, sklenjene z otroki, v enem letu odgovorno opustile in kako se zagotavlja, da delo, ki ga opravljajo, nikoli ne ogroža zdravja, varnosti in razvoja otrok.	2 2 = M	
6.1.b	Če podjetje za nabiranje pogodbeno najema mlade nabiralce, stare od 15 do 18 let: (0) ti mladi nabiralci opravljajo nevarno delo/niso nadzirani; (2 = M od 2. leta) skrbno spremlja in zagotavlja, da nabiralna dejavnost ne ogroža zdravja, varnosti in razvoja mladih nabiralcev.	2 2 = M	

Št. KT	Kontrolne točke 6.1: Otroci in mladi nabiralci	MAKS.	Rezultat
		od 2. leta	
	SKUPAJ	MAKS.	SŠTN
	Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	4	4

6.2 Pogodbeno najemanje otrok za nabiralna dela

Nabiralci ne najemajo otrok kot pogodbenih delavcev za pomoč pri nabiranju ali predelavi.

Št. KT	Kontrolne točke 6.2: Pogodbeno najemanje otrok za nabiralna dela	MAKS.	Rezultat	
6.2.a	Nabiralci najemajo otroke, mlajše od 12 let, kot pogodbene delavce/pomočnike (ne vključuje otrok, ki pomagajo svojim staršem pri nabiranju – glej 6.3): (0) otroci, mlajši od 12 let, se včasih najemajo kot pogodbeni delavci; (2 = M) nabiralci ne najemajo otrok, mlajših od 12 let , za pomoč pri svojih nabiralnih ali predelovalnih dejavnostih. Če se kljub temu pogodbeno najemajo otroci delavci → podjetje mora predstaviti načrt za odgovorno zmanjšanje in opustitev dela otrok. Otroci lahko opravljajo le nenevarno delo.	2 2 = M		
6.2.b	Nabiralci POGODBENO NAJEMAJO otroke med 12 in 15 letom kot delavce/pomočnike: Otroci te starostne skupine: (0) opravijo pomembno količino dela; (2 = M od 2. leta) če včasih delajo za žepnino, opravljajo le lahka in nenevarna dela v času, ko ni šole. Ne več kot pribl. dve uri/dan. Če otroci te starosti opravljajo nevarno delo → načrt za odpravo stanja in otroci ne nadaljujejo z nevarnim delom; (3) delavci ne najemajo otrok.	3 2 = M od 2. leta		
6.2.c	Mladi delavci (15–18 let), ki jih nabiralci POGODBENO NAJEMAJO kot delavce/pomočnike: (0) opravljajo; (2 = M) ne opravljajo dela, ki ogroža njihovo zdravje, varnost in razvoj ALI ni takih delavcev. Če je tako → potreben načrt za izboljšanje.	2 2 = M		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		7	6	

6.3 Pomoč otrok staršem pri nabiranju

Otroci opravljajo le zelo omejena dela pri nabiranju in le pod nadzorom.

Št. KT	Kontrolne točke 6.3: Pomoč otrok staršem pri nabiranju	MAKS.	Rezultat	
6.3.a	Otroci, mlajši od 12 let, ki pomagajo staršem pri nabiranju ali domači predelavi: Otroci, mlajši od 12 let: opravijo (0) veliko dela; (1) nekaj pomembnega dela več kot dve uri/dan; (2 = M od 2. leta) le zelo lahko in nenevarno delo, povezano z nabiranjem: redno manj kot pribl. dve uri/dan; pod starševskim nadzorom; delo ne ogroža šolanja; (3) otroci, mlajši od 12 let, ne pomagajo pri dejavnostih nabiranja, velika ozaveščenost o pomislekih dela otrok in potrebe po izobrazbi. Če otroci, mlajši od 12 let, veliko delajo ali opravljajo nevarne naloge, je treba stanje oceniti za vsak primer posebej → podjetje mora, skupaj z nabiralci, pripraviti zadovoljiv načrt, da se prenehajo vse nevarne dejavnosti, postopno omeji/ukine delo otrok in izboljša obiskovanje šole. Vsako leto je treba dokazati napredek.	3 2 = M od 2. leta		
6.3.b	Otroci, stari 12–15 let, pomagajo svojim staršem: (0) zelo običajno, otroci delajo več ur/dan; (1) včasih, za nekatere nabiralce; (2 = M od 2. leta) ne opravljajo ZNATNEGA dela (več kot tri ure/dan) v času šole ali pribl. sedem ure med šolskimi počitnicami); delo je nenevarno in primerno starosti; (3) otroci, stari 12–15 let, ne opravljajo rednega dela nabiranja ali predelave (lahko pa spremljajo nekatere dejavnosti za usposabljanje); velika ozaveščenost o delu otrok in potrebi po izobrazbi. Če otroci te starosti opravljajo znatno ali nevarno delo, glej opombe pri 6.3.a.	3 2 = M od 2. leta		
6.3.c	Mladi (15–17 let) pomagajo svojim družinam pri nabiranju in/ali predelavi: (0) opravljajo; (2) ne opravljajo dela, ki ogroža njihovo zdravje, varnost in razvoj ALI ne pomagajo svojim staršem.	2		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		8	6	

7. NAČELO: ZAGOTAVLJANJE KORISTI ZA NABIRALCE IN NJIHOVE SKUPNOSTI

Trgovskih posrednikov je čim manj, nabiralcem je zagotovljena pravična cena za nabrano blago in družbeni razvoj skupnosti se podpira s sredstvi premijskega sklada FairWild.

7.1 Pravične cene in plačevanje nabiralcev

Podjetje za nabiranje zagotavlja, da nabiralci dobijo plačilo po pravičnih dolgoročnih cenah, tako da zahteva pregledne izračune stroškov, nabiralce vključuje v določanje cen ter ohranja kratke trgovske verige in zagotavlja pravočasno plačevanje nabiralcev.

Št. KT	Kontrolne točke 7.1: Pravične cene in plačevanje nabiralcev	MAKS.	Rezultat
7.1.a	Mehanizem za izračunavanje stroškov: Nosilec dejavnosti: (0) nima izračunavanja stroškov; (1) še nima jasnega izračunavanja stroškov, vendar osnovno razumevanje povezanih stroškov; (2 = M od 3. leta) ima vsaj osnovno izračunavanje stroškov. To izračunavanje stroškov vključuje stroške nabiranja, plačilo nabiralcem, stroške nabave in predelave, administrativne stroške in dobiček ter prodajno ceno, ocenjevanje virov in trajnostno upravljanje/spremljanje virov; (3) dobra analiza stroškov.	3 2 = M od 3. leta	
7.1.b	Preglednost mehanizma za izračunavanje stroškov in določanje cen: Podjetje zagotavlja: (0) nič; (1) zelo malo; (2) dovolj osnovnih informacij; (3) zelo podrobne informacije o svojem mehanizmu za izračunavanje stroškov in določanje cen (npr. predstavniskim organizacijam nabiralcev), da omogoča odprte razprave o cenah, plačanih nabiralcem.	3	
7.1.c	Nabiralci se plačajo: (0) včasih se ne/se plačajo zelo pozno ali v naravi (npr. z gnojili po pretiranih cenah); (1) precej neredno/po nezanesljivem urniku; (2 = M) zanesljivo in pravočasno, skladno z dogovorom; (3) predplačilo (več kot 20%) in preostanek se plačata pravočasno. <i>Prva izdaja potrdila → OK, če obstajajo jasni načrti/sporazumi za pravočasno plačevanje v prihodnosti.</i>	3 2 = M	
7.1.d	Takoj ko se izdelki prodajajo kot izdelki s potrdilom FairWild, nabiralci prejmejo plačilo po višjih cenah za izdelke s potrdilom FairWild (dodatek FairWild na osnovno ceno običajnih v naravi nabranih proizvodov): (0) včasih celo nižje od tipičnih lokalnih cen; (1) cene bolj ali manj enake; (2 = M od 2. leta ali takoj, ko se začne prodaja po FairWild) plačujejo se višje cene , ki ustrezajo nadomestilu za dodaten trud nabiralcev, običajno pribl. 5 % višje od cen enakih proizvodov, nabranih po običajnih postopkih v regiji (3) veliko višje cene od običajnih (pribl. 10 %) <i>Prva izdaja potrdila → (2) če se take cene načrtujejo. Druga možnost je, da se v prvih treh letih prodaje po FairWild 5 % višja nabavna cena za proizvode s potrdilom FairWild pri nabiralcih izračuna za nazaj na podlagi dejanske prodaje po FairWild in razdeli vsem nabiralcem tega proizvoda v enakih deležih. Če ni prodaje po FairWild → (2)</i>	3 2 = M od 2. leta	
7.1.e	Cene plačane nabiralcem: (0) cene očitno ne pokrijejo dejanskih stroškov, nabiralci živijo pod pragom revščine; (2 = M od 3. leta) cene zagotavljajo dovolj dohodka za pokritje osnovnih potreb družin. Če se nabiranje opravlja kot delo s krajšim delovnim časom, ocena temelji na deležu časa, porabljenega za nabiranje. Če se to ne izpolni niti po treh letih, podjetje v sodelovanju s kupci proizvodov FairWild postopno izboljša dohodek nabiralcev; (3) cene zagotavljajo več kot minimalno plačo ALI zagotavljajo dohodek na območju, kjer je to nabiranje edini vir dohodka.	3 2 = M od 3. leta	
7.1.f	Če je odvisnost nabiralcev od enega samega proizvoda (ali zelo omejene skupine proizvodov) resen gospodarski problem, se podjetje za nabiranje: (0) ne trudi; (1) malo trudi; (2) razumno trudi; (3) izjemno trudi, da bi spodbujalo širjenje ponudbe proizvodov. <i>Če ni uporabljivo → (3)</i>	3	
7.1.g	Sistem nabiranja (oseba ali družina, ki dejansko nabira) vključuje: (0) več nepotrebnih posrednikov; (1) neučinkovite posrednike; (2) le učinkovite posrednike.	2	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		20	14

7.2 Uporaba in upravljanje premij FairWild

Vsaka prejeta premija FairWild se takoj začne pregledno upravljati v premijskem skladu, o uporabi sklada pa odgovorno odločajo organizacija nabiralcev, odbor predstavnikov nabiralcev ali odbor imenovanih mešanih deležnikov za upravljanje premij FairWild.

Smernice za premijski sklad FairWild

Premija FairWild se plača nabiralcem/združenjem nabiralcev glede na trud, ki ga nabiralci in vsi drugi sodelujoči v dobavni verigi vložijo v zagotavljanje, da so nabiranje v naravi, proizvodnja in prodaja končnih proizvodov trajnostni. Nosilec dejavnosti zaračuna premijo 10 % na posamezno prodajno ceno nabiralcev, ki jo plača naslednji partner v dobavni verigi (nabiralni center, trgovec, podjetje).

Če se dogovori nižja premija, je treba pripraviti pisno utemeljitev in dokazati, da ima taka premija FairWild zadosten družbeni vpliv, npr. če so cene veliko višje od trenutnega petletnega povprečja ali (pri zelo dragih proizvodih) nabiralcem že zagotavljajo visok skupni dohodek.

Premija FairWild je namenjena družbenorazvojnemu projektu v skupnostih nabiralcev (v ta namen se premije nabiralcev združijo v družbenorazvojni sklad, ki ga upravlja ena ali več skupin nabiralcev). V prvih petih letih postopka za izdajo potrčila, se lahko uporabi tudi za izboljšanje trajnostnosti nabiranja.

Premije, izplačane nabiralcem, morajo biti navedene na računih ali prodajnih pogodbah.

Št. KT	Kontrolne točke 7.2: Uporaba in upravljanje premij FairWild	MAKS.	Rezultat
7.2.a	O uporabi premije se odloča: (0) brez jasnega ali demokratičnega postopka odločanja; (1) vodstvo podjetja za nabiranje; (2 = M od 2. leta) skupščina nabiralcev.	2 2 = M od 2. leta	
7.2.b	Obveščanje nabiralcev o uporabi premije. Če ne odločajo nabiralci sami: (0) niso obveščeni, čeprav zaprosijo za informacije; (1) nekaj nabiralcev je obveščeni; (2) vsi nabiralci so obveščeni o uporabi premijskega sklada prejšnje sezone (npr. obvestilo v prodajnih centrih) in imajo možnost izraziti pomisleke, ki se lahko upoštevajo pri naslednjem odločanju o uporabi premijskega sklada; (3) nabiralci bodo odločali o prihodnji uporabi.	3	
7.2.c	Upravljanje premije FairWild: Vse prejete premije: (0) se dejansko ne upravljajo, uporaba ni dokumentirana; (1) se deloma upravljajo, nepopolna evidenca; (2 = M) se odgovorno upravljajo in vsaka uporaba je dobro dokumentirana; (3) odlična organizacija in upravljanje sklada.	3 2 = M	
7.2.d	Odbor za premijski sklad ali podjetje za nabiranje: (0) ne pripravlja poročil; (1) pripravlja poročilo o nekaterih dejavnostih, a je nepopolno; (2) vsako leto pripravi kratko poročilo o vseh dejavnostih, financiranih s sredstvi sklada (s podrobno opredeljenimi stroški); (3) pripravlja podrobno poročilo z analizo družbenih ali ekoloških vplivov dejavnosti, financiranih s sredstvi sklada.	3	
7.2.e	Evidenca stroškov, plačanih iz sklada: (0) se sploh ne ujema; (1) se ujema z nekaj odstopanji; (2) se zadovoljivo ujema s porabljenim zneskom in dejavnostmi v letnem poročilu o skladu; (3) zelo dobra, lahko sledljiva evidenca.	3	
7.2.f	Uporaba premije FairWild: (0) zloraba za osebne namene, "izgubljen" denar itn.; (1 = M 1. & 2. leto) predvsem za izvajanje trajnostnega nabiranja, poslovno konsolidacijo in investicije; (2 = M od 3. leta) za družbene projekte ali (v prvih petih letih) izpopolnitev trajnostnega nabiranja ali naravovarstvene projekte, ki jih odobri odbor za premije, (3) samo za družbenorazvojne projekte.	3 1 = M 1. in 2. leto 2 = M od 3. leta	
7.2.g	Družbeni vpliv uporabe premije FairWild: (0) ni posebnega družbenega vpliva, čeprav se prejema premija; (2) dobri družbeni vplivi (pričakovani glede na prejeti znesek); (3) zelo velik družbeni vpliv.	3	
7.2.h	Sodelovanje skupnosti – dodatne točke za prostovoljno zavezo. Družbeno sodelovanje lokalne skupnosti ali projekti skupnosti, ki jih financira/izvaja podjetje za nabiranje, poleg uporabe premijskega sklada FairWild – ocena (0) do (3) glede na prevzeto obveznost. <i>Opombe, prosimo, dopišite spodaj. Ni normativna zahteva.</i>	(3)	
	SKUPAJ	MAKS.	SŠTN
	Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	23	14

8. NAČELO: ZAGOTAVLJANJE POŠTENIH DELOVNIH POGOJEV ZA VSE DELAVCE PODJETJA ZA NABIRANJE V NARAVI

Podjetje za nabiranje zagotavlja dobre delovne pogoje za vse svoje delavce.

Merila in kazalniki, opisani v nadaljevanju, se nanašajo na vse osebe podjetja za nabiranje v naravi, vključno z osebjem za delo/nadzor na terenu, osebjem za nabavo ter delavci v enotah za predelavo in pakiranje, tudi pri centrih za nabavo FairWild, podizvajalcih.

8.1 Osnovne delavske pravice za osebe podjetja za nabiranje v naravi

Podjetje za nabiranje v naravi spoštuje osnovne človeške vrednote in temeljne pravice pri delu vseh delavcev.

Št. KT	Kontrolne točke 8.1: Osnovne delavske pravice za osebe podjetja za nabiranje v naravi	MAKS.	Rezultat	
8.1.a	Prisilno delo: (0) obstajajo dokazi; (2 = M) ni znakov prisilnega dela, podjetje ne hrani osebnih izkaznic ali vlog nabiralcev niti jim ne omejuje odpovedi, po razumnem odpovednem roku.	2 2 = M		
8.1.b	Delovanje združenj in kolektivna pogajanja delavcev: (0) očitno niso dovoljena; (2 = M od 2. leta) dovoljena so združenja ali sindikati delavcev, ni diskriminacije delavcev v sindikatu; (3) delavci imajo sindikat ali se učinkovito organizirajo/pogajajo kot skupina.	3 2 = M od 2. leta		
8.1.c	Delavci otroci (pod 15 let) ZAPOSLENI/DELAJO PO POGODBI: PO POGODBI: (0) dela nekaj otrok; (2 = M) ne dela noben otrok, mlajši od 15 let. Če so še vedno delavci otroci → glej Priročnik Fairtrade FairWild glede zahtev za postopno opustitev dela otrok in zaščito otrok, dokler delajo.	2 2 = M		
8.1.d	Otroci delavcev pomagajo svojim staršem: (0) otroci znatno pomagajo svojim staršem; (2 = M od 2. leta) otroci ne pomagajo delavcem pri njihovih nalogah. Če otroci še vedno pomagajo svojim staršem, to delo nikoli ne ogroža njihovega zdravja ali dobrega počutja in predloži se načrt za popravo stanja v enem letu; (3) poskrbljeno za varstvo otrok delavcev ali njihovo podporo. Če ni uporabljivo → (2)	3 2 = M od 2. leta		
8.1.e	Mladi delavci (15–18 let): (0) opravljajo; (2 = M od 2. leta) ne opravljajo dela, ki ogroža njihovo zdravje, varnost ali razvoj. Delovne ure ne presegajo deset ur, vključno s potjo in časom, preživetim v šoli. Zagotovljena so dovolj dolga obdobja počitka. Če ni uporabljivo → (2)	2 2 = M od 2. leta		
8.1.f	Diskriminacija (razlikovanje, izključevanje ali dajanje prednosti) glede plačila na podlagi spola, rase, kaste, porekla, vere: (0) obstajajo dokazi; (2 = M od 2. leta) ni znakov sistematične diskriminacije delavcev pri plačilu; (3) delodajalec dejavno spodbuja medsebojno spoštovanje in složnost med delavci ali pa ima podjetje politiko proti diskriminaciji.	3 2 = M od 2. leta		
8.1.g	Diskriminacija glede priložnosti – najemanje, usposabljanje, napredovanje: (0) obstajajo dokazi; (2) ni znakov sistematične diskriminacije delavcev glede priložnosti; nosečnice se ne odpuščajo; (3) posebne zaposlitvene priložnosti za prikrajšane skupine ALI velika prisotnost možnih diskriminiranih skupin na dobrih delovnih mestih.	3		
8.1.h	Diskriminatorno ali prisilno vedenje: (0) jasni dokazi; (1) nekaj znakov; (2) ni znakov diskriminatornega vedenja, kot so kretnje, jezik, fizični stik, ki je spolno prisilno, grožče, nasilno ali izkoriščajoče; (3) politika podjetja jasno obsoja in nadzoruje tako neprimerno vedenje.	3		
8.1.i	Načini discipliniranja: (0) kršijo človekovo dostojanstvo ali niso pregledni; (2) ne kršijo človekovega dostojanstva, so pravični in pregledni; ni telesnega kaznovanja, ni odbitkov od plače brez soglasja delavca; (3) zelo dobri odnosi med delodajalcem in delavci; ni potrebe po večjih disciplinskih ukrepih.	3		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		24	18	

8.2 Varno delovno okolje za osebe podjetja za nabiranje v naravi

Zagotoviti je treba varno in higiensko delovno okolje ob upoštevanju prevladujočega znanja o panogi in kakršnih koli posebnih nevarnosti.

Pri presojanju, ali sprejeti ukrepi zadostujejo za zagotavljanje varnega delovnega okolja, se uporabi metoda, ki temelji na ogroženosti, tj. pričakuje se, da bodo imele velike tovarne z veliko delavci ali kakršnimi koli nevarnimi predelovalnimi dejavnostmi bolj razvite postopke in varnostne ukrepe kakor majhna podjetja z malo nevarnimi dejavnostmi.

Št. KT	Kontrolne točke 8.2: Varno delovno okolje za osebe podjetja za nabiranje v naravi	MAKS.	Rezultat
8.2.a	Stroji in oprema za predelavo: (0) zelo nevarni/v nevarnem stanju; (1) niso nevarni, a ne povsem varni; (2 = M) ustrezno varni za delavce; ni resnih nesreč pri delu. Če je varnost problem → načrt za izboljšanje; (3) zelo varni, posebna prizadevanja za to, da so delovna mesta čim varnejša.	3 2 = M	
8.2.b	Ustrezna osebna zaščita pred kemikalijami, hrupom, prahom, svetlobo: (0) je ni, čeprav bi bila potrebna; (1 = M od 2. leta) se zagotavlja in je v ustreznem stanju, delavci usposobljeni za uporabo;	3 1 = M od 2. leta	

Št. KT	Kontrolne točke 8.2: Varno delovno okolje za osebje podjetja za nabiranje v naravi	MAKS.	Rezultat
	(2) se zagotavlja, vzdržuje in učinkovito uporablja; (3) velika prizadevanja za zaščito ALI ni nobenih nevarnosti.		
8.2.c	Ustrezna svetloba in prezačevanje: (0) zelo slaba; (2) ustrezna po lokalnih standardih; (3) zelo dobra.	3	
8.2.d	Dostop do pitne vode in ustreznih sanitarij v skladu z lokalnimi standardi: (0) ni lahkega dostopa; (1) dostop je zagotovljen, vendar je treba vodo plačati; (2) primeren brezplačen dostop; (3) druge pijače (čaj, kava itn.) so tudi na voljo brezplačno.	3	
8.2.e	Delavci so obveščeni o glavnih varnostnih tveganjih in varnih delovnih metodah: (0) niso obveščeni; (1) se nejasno zavedajo tveganj; (2) delavci so ustrezno usposobljeni ali ni varnostnih tveganj; (3) delavci zelo dobro obveščeni in usposobljeni glede vidikov zdravja in varnosti.	3	
8.2.f	Nosečnice, doječe matere in druge skupine, za katere je tveganje večje: (0) opravljajo delo, ki bi lahko bilo nevarno; (2 = M) ne opravljajo dela, ki bi lahko bilo nevarno. Če to še ni izpolnjeno → izjava o zavezi, da se stanje izboljša v 6 mesecih.	2 2 = M	
8.2.g	Postopki v izrednih razmerah: (0) niso vzpostavljeni, niso znani; (2) pozna jih vse osebje (četudi niso napisani); (3) zelo dobro napisani varnostni postopki in oznake.	3	
8.2.h	Zasilni izhodi: (0) evakuacija v izrednih razmerah ni mogoča; (2 = M) dovolj neoviranih izhodov; kadar koli je mogoča hitra in varna evakuacija v izrednih razmerah; (3) zelo dobro varnostno usposabljanje in ozaveščenost. Če to še ni izpolnjeno → izjava o zavezi, da se stanje izboljša v 6 mesecih.	2 2 = M	
8.2.i	Protipožarna oprema: (0) ni na voljo; (1) v slabem stanju/ni dostopna; (2 = M od 2. leta) zadostna in delujoča; zadošča glede na velikost podjetja; (3) redne gasilske vaje, oprema se redno preverja.	3 2 = M od 2. leta	
8.2.j	Oprema za prvo pomoč: (0) ni na voljo; (1) nepopolna; (2) zadostna osnovna oprema (kot je potrebno za morebitne nesreče pri delu); (3) dobra oprema za prvo pomoč in nujna medicinska pomoč.	3	
8.2.k	Dejansko varnostno stanje in nesreče pri delu: (0) več nesreč ali kakršna koli huda nesreča v zadnjih dveh letih; (1 = M) le manjše nesreče ali občasne poškodbe, z ustrezno nadaljnjo obravnavo in ukrepi za izboljšanje; (2) ni pomembnih nesreč pri delu ali zdravstvenih težav, povezanih z delom; (3) velika pozornost posvečena preventivnim ukrepom in varnosti. Če M ni dosežen → načrt za izboljšanje.	3 1 = M	
8.2.l	Evidenca o nesrečah pri delu in boleznih, povezanih z delom: (0) ni take evidence; (1) osnovna/nepopolna evidenca; (2) popolna evidenca; (3) popolna evidenca in analiza ter ukrepi za izboljšanje ALI v zadnjih treh letih ni bilo nesreč/bolezni.	3	
8.2.m	Če je zagotovljena nastanitev za delavce: (0) ni primerna; zelo slabe razmere; (1 = M) sprejemljiva, a zelo nizek standard; (2) zadovoljiva in varna v skladu z lokalnimi standardi, po razumni ceni; (3) zelo dobra nastanitev po običajnih ali subvencioniranih cenah. Če ni uporabljivo → (2)	3 1 = M od 2. leta	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		37	26

8.3 Pravični pogoji zaposlitve za osebje podjetja za nabiranje v naravi

Podjetje za nabiranje v naravi deluje kot družbeno odgovoren delodajalec in zagotavlja dobre pogoje zaposlitve.

Št. KT	Kontrolne točke 8.3: Pravični pogoji zaposlitve za osebje podjetja za nabiranje v naravi	MAKS.	Rezultat
8.3.a	Opremljeni pogoji zaposlitve za stalne delavce – delovno mesto, plača, dodatki (če so), delovni čas, pripadajoči dopust, nastanitev (če je): (0) pogoji zaposlitve niso opredeljeni, niti ustno; (1 = M od 2. leta) pogoji so jasno opredeljeni in delavcem poznani, tudi če niso zapisani; (2) pogodba, uradna registracija delavca ali priročniki obveščajo delavca o njegovih pogojih zaposlitve; (3) dober sistem pogodb. Če ni stalnih delavcev (ki delajo več kot osem mesecev/leto) → (2)	3 1 = M od 2. leta	
8.3.b	Opremljeni pogoji zaposlitve za občasne/začasne delavce: (0) pogoji zaposlitve niso opredeljeni, niti ustno; (1 = M od 2. leta) plače in delovni čas so jasno opredeljeni in delavcem poznani, tudi če niso zapisani; (2) pogodba, uradna registracija delavca ali drugi dokumenti obveščajo delavca vsaj o njegovi plači in delovnem času; (3) dobre pogodbe.	3 1 = M od 2. leta	
8.3.c	Plače stalnih delavcev: (0) nižje od lokalnega povprečja; (1) enake lokalnemu povprečju; (2 = M) vsaj veljavna minimalna plača ⁴ ali tipična lokalna plača (če minimalna plača ni opredeljena); če ne: načrt za izboljšanje; (3) plačilo večje od lokalnega povprečja (vključno z dodatki, če so). Če ni uporabljivo → (2)	3 2 = M	
8.3.d	Plače za občasno ali sezonsko delo: (0) nižje od lokalnega povprečja; (1) enake lokalnemu povprečju; (2 = M od 2. leta) vsaj veljavna minimalna plača ali tipična lokalna plača (če minimalna plača ni opredeljena); če ne → načrt za izboljšanje; (3) plačilo večje od tipičnih lokalnih plač (vključno z dodatki, če so). V primeru plačila na proizvodnjo, izračunajte dohodek za povprečno proizvodnjo na dan brez nadur. Če ni občasnih/začnih delavcev → (3)	3 2 = M od 2. leta	
8.3.e	Plače za zadovoljitev osnovnih potreb delavcev in njihovih družin: (0) ne zadoščajo; (1) skoraj/ravno zadoščajo; (2 = M od 3. leta) zadoščajo za zadovoljitev osnovnih potreb. Če po treh letih to še ni izpolnjeno, je treba dokazati napredek pri delu s kupci proizvodov FairWild za izboljšanje razmer; (3) sorazmerno visoke	3 2 = M od 3. leta	

⁴ V primeru plačila na proizvodnjo, izračunajte dohodek za povprečno proizvodnjo na dan brez nadur.

Št. KT	Kontrolne točke 8.3: Pravični pogoji zaposlitve za osebje podjetja za nabiranje v naravi	MAKS.	Rezultat	
	(vključno s povprečnim dodatkom in socialnimi prispevki, ki jih plača delodajalec) in zagotavljajo dober življenjski standard v lokalnem okolju.			
8.3.f	Čas usposabljanja, čas, izgubljen zaradi ustavitve stroja in drugih dogodkov, na katere delavec ne more vplivati , se: (0) ne plača; (2) plača po običajni tarifi; (3) zelo velikodušna praksa plačevanja neproduktivnega časa, na katerega delavec ne more vplivati.	3		
8.3.g	Pravočasno plačevanje vseh delavcev : (0) se ne izvaja ali neupravičene zamude; (1 = M od 2. leta) kar pravočasno, le nekaj manjših zamud ; (2) redno na dogovorjene dni; (3) vedno pravočasno, plače višje od tipičnih lokalnih.	3 1 = M od 2. leta		
8.3.h	Dokumentacija za vsa plačila : (0) plačila niso; (1) so slabo; (2 = M od 2. leta) so ustrezno dokumentirana in delavci dobijo plačilne liste s podrobnostmi o plači za plačilno obdobje; (3) zelo dobra dokumentacija. <i>Ce M še ni dosežen → izjava o zavezi za izboljšanje in zagotovitev novih vzorčnih dokumentov.</i>	3 2 = M od 2. leta		
8.3.i	Običajni tedenski delovni čas in dnevi počitka za stalne delavce v primerjavi z notranjo delovno zakonodajo ali sprejeto prakso: (0) veliko daljši delovni čas; (1) rahlo daljši delovni čas; (2) tedenski delovni čas v skladu z notranjo delovno zakonodajo; standardni delovni čas < 48 ur/teden; vsaj 1 dan počitka v sedmih dneh; (3) tedenski delovni čas krajši od zakonitega najdaljšega delovnega časa ALI delovni čas < 42 ur/teden; ali delavcu prijazen gibljiv delovni čas.	3		
8.3.j	Nadure : (0) povsem v presoji delodajalca/zelo pogoste; (1) kadarkoli so potrebne; več kot šest tednov/leto; (2) niso obvezne ALI obvezen maksimum v času viškov (manj kot šest tednov/leto) ob vnaprejšnjem dogovoru z delavci; delavci se strinjajo z stanjem; (3) zelo delavcem prijazna praksa nadur (zelo malo nadur/prilagodljive nadure).	3		
8.3.k	Najdaljši delovni čas na teden (vključno z nadurami): (0) zelo presega 60 ur/teden; (2 = M od 2. leta) ne presega 60 ur/teden ; ⁵ (3) 46 ur/teden ali manj.	3 2 = M od 2. leta		
8.3.l	Plačilo nadur : (0) ni dodatnega plačila; (2) plačilo v skladu z lokalno zakonodajo; vsaj dodatno plačilo ali časovno nadomestilo; (3) plačilo po premijski tarifi (<i>tudi če tako zahteva zakon → (3) če so plačane po premijski tarifi</i>) ali ni nadur.	3		
8.3.m	Plačan dopust : (0) ni plačanega dopusta/praznikov; (2) uradni dela prosti prazniki in plačan dopust po zakonskih zahtevah; (3) velikodušno plačilo dopusta, plačana bolniška odsotnost.	3		
8.3.n	Dokumentacija o delovnem času in nadurah : (0) ni zanesljiva/ne obstaja; (1) obstaja, a je sorazmerno slaba; (2) ustrezna; (3) dobra.	3		
8.3.o	Osnovna zagotovitev pokojninskega/preventivnega sklada : (0) ga ni; (2 = M od 2. leta) kakor je zakonsko zahtevano (v veliko primerih le za stalne delavce). <i>Ce ni → načrt za popravo stanja</i> ; (3) bolje od zakonskih zahtev ALI za vse delavce z zadostnimi prispevki delodajalca (<i>tudi če je zakonsko zahtevano</i>).	3 2 = M od 2. leta		
8.3.p	Osnovna zagotovitev porodniškega dopusta : (0) je ni; (1) nekaj prizadevanj/še ne zadošča; (2) osnovna zagotovitev za stalne delavce v skladu z zakonskimi zahtevami; (3) za vse delavce ali za stalne delavce več kot je zahtevano ALI vsaj dvanajst tednov.	3		
8.3.q	Zdravstveno zavarovanje (neodvisno od zakonodaje) za delavce: (0) ni zdravstvenega zavarovanja niti minimalne podpore delodajalca pri bolezni, ki ni povezana z delom; (2) vsaj osnovno zdravstveno zavarovanje za stalne delavce; (3) za vse delavce ALI zagotovljenost večja kot običajno in delodajalec prispeva k plačilu zavarovanja.	3		
8.3.r	Plačana bolniška odsotnost : (0) bolniška odsotnost ni plačana; (1) zakonsko zahtevana plačana bolniška odsotnost včasih priznana, a ne zagotovljena; (2) plačana bolniška odsotnost priznana v skladu z lokalno zakonodajo; (3) boljša zagotovljenost, kot je zakonsko zahtevano; vsaj deset plačanih dni bolniške odsotnosti/leto.	3		
8.3.s	Dodatni socialni prejemki (dodatne točke za prostovoljno zavezo): Dodatni socialni prejemki, npr. brezplačno varstvo otrok, nadomestilo za brezposelnost, življenjsko zavarovanje, vključenost v zasebni pokojninski sklad, zasebno zdravstveno varstvo, izobraževalni sklad → ocena za dodatne prejemke (ki presegajo navedeno normo) od (0) do (3). <i>Ni normativna zahteva.</i>	(3)		
8.3.t	Redna zaposlitev za redne delavce (ki delajo več ali manj vse leto): (0) redni delavci nimajo statusa stalnih delavcev; (2) redni delavci so zaposleni z vsemi pravicami stalnega delavca, kot so redno delo, prispevki za socialno varnost, bolniška odsotnost/plačan dopust in drugo; lahko prejemajo plačo ali dnevno plačilo; (3) le redni, stalni delavci ALI posebna prizadevanja za zagotavljanje redne zaposlitve v primerjavi z drugimi podobnimi podjetji.	3		
8.3.u	Razlika v plači stalnih in začasnih delavcev: (0) velika; (1) nekaj razlike; (2) majhna; (3) ni razlik med stalnimi in začasnimi delavci (za enakovredno delo). <i>Ce samo stalni delavci → (3)</i>	3		
8.3.v	Če se sklepajo podizvajalske pogodbe, so delovni pogoji za podizvajalce: (0) veliko slabši; (1) malo slabši; (2) več ali manj enaki kot za neposredno najete delavce za enake naloge; (3) enaki in dosledno zagotovljeni s sporazumi in/ali spremljanjem.	3		
	SKUPAJ	MAKS.	SŠTN	Rezultat
	Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	66	42	

⁵ V izjemnih primerih se povprečni delovni čas računa na mesec, če obstaja dober sporazum o nadurah in so zagotovljena zadostna obdobja počitka. Na kraju sezonske predelave se zaradi začasne razpoložljivosti rastlin za predelavo lahko šteje, da je M dosežen tudi, če delovni čas presega 60 ur/teden v kratkih obdobjih viška (do šest tednov na leto), če je to vnaprej dogovorjeno z delavci in vedno prostovoljno ter je zagotovljenih dovolj dni počitka (eden na sedem) in premorov.

9. NAČELO: UPORABA ODGOVORNIH UPRAVLJAVSKIH PRAKS

Nabiranje ciljnih vrst v naravi mora temeljiti na prilagodljivih, praktičnih, vključujočih in preglednih upravljaljskih praksah.

9.1 Načrt upravljanja vrst/območja

Načrt upravljanja vrst/območja opredeljuje prilagodljive in praktične postopke upravljanja in dobre nabiralne prakse.

Št. KT	Kontrolne točke 9.1: Načrt upravljanja vrst/območja	MAKS.	Rezultat
9.1.a	Načrt upravljanja za trajnostno nabiranje v naravi v skladu s standardom FairWild: (0) ni pisnega načrta upravljanja; (1) zelo neizoblikovan načrt upravljanja; (2 = M od 3. leta) osnoven pisni načrt upravljanja posebej za razmere nabiranja; (3) zelo dobro izoblikovan načrt upravljanja.	3 2 = M od 3. leta	
9.1.b	Poznavanje načrta upravljanja pri vodji nabiranja in odgovornem osebju: (0) osebje sploh ne pozna načrta upravljanja; (2 = M od 3. leta) pozna načrt upravljanja; (3) odlično pozna načrt upravljanja in je dejavno sodelovalo pri njegovem oblikovanju.	3 2 = M od 3. leta	
9.1.c	Strategije za ohranjanje rastlin in habitatov v načrtu upravljanja (in povezanih dokumentih): (0) niso vključene; (1) osnovne informacije; (2) ustrezno podrobne; vključujejo prekrivajoča se ali sosednja zavarovana območja; (3) zelo dobre.	3	
9.1.d	Notranji standard kakovosti proizvodov (minimalne zahteve za kakovost proizvodov in higieno) v načrtu upravljanja (in povezanih dokumentih): (0) ni vključen; (1) osnovne informacije; (2) ustrezno podroben; (3) zelo dober.	3	
9.1.e	Opredelitev ključnih postopkov za trajnostno nabiranje po zahtevah standarda FairWild (spremljanje virov, analiza vplivov nabiralnih praks, odkup od nabiralcev): (0) niso opredeljeni, neznani; (1 = M 1. in 2. leto) osnovne informacije ali postopki znani, a ne zapisani; (2 = M od 3. leta) pisni postopki v načrtu upravljanja ali povezani dokumentaciji, ustrezni glede na ogroženost nabiranih rastlin; (3) zelo dobri.	3 1 = M 1. in 2. leto 2 = M od 3. leta	
9.1.f	Potrebne ključne politike in postopki za izvajanje socialnih in pravičnotrgovinskih vidikov standarda FairWild (upravljanje premij FairWild in odločanje o njihovi uporabi, vključevanje nabiralcev, ozaveščanje nabiralcev o vprašanih dela otrok, spremljanje pravičnih delovnih pogojev, če je potrebno) načrtu upravljanja (in povezanih dokumentih): (0) niso opredeljeni, neznani; (1) osnovne informacije ali postopki načrtovani, a ne zapisani; (2 = M od 3. leta) pisni postopki, ustrezni glede velikost organizacije in socialne probleme; (3) zelo dobri.	3 2 = M od 3. leta	
9.1.g	Načrt upravljanja upošteva kakršen koli drug načrt upravljanja , ki se naša na območje nabiranja in ga je pripravil ustrezen organ za upravljanje virov: (0) obstoječi načrti upravljanja niso upoštevani; (2) obstoječi načrti poznani, povzeti in upoštevani v načrtu upravljanja ALL ni drugih načrtov upravljanja; (3) opazna prizadevanja za tesno sodelovanje z organi za upravljanje virov. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3	
	<i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatna kazalnika 9.1.h in 9.1.i (II. del)</i>		
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		21	14

9.2 Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje

Upravljanje nabiranja v naravi podpirajo ustrezen in praktičen inventar virov ter ocenjevanje in spremljanje vplivov nabiranja.

Št. KT	Kontrolne točke 9.2: Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje	MAKS.	Rezultat
9.2.a	Opravljata se ocenjevanje in redno spremljanje ciljnih virov in habitatov, ki sta dokumentirana in vključena v načrt upravljanja: (0) ocenjevanje in spremljanje ni predvideno; (1) opravlja se enostavno/neuradno ocenjevanje, ni pisnih postopkov ali podrobnih evidenc; (2 = M od 2. leta) opredeljeni in zadovoljivi postopki, dokumentirani izidi; (3) napreden sistem. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 9.2.a (II. del)</i>	3 2 = M od 2. leta	
9.2.b	Velikost, razširjenost in struktura populacije (porazdelitev po starosti/velikosti), kakor so zapisane v raziskavi obnavljanja, ostajajo enake referenčnim vrednostim ali jih presegajo in odražajo zdravo populacijo: (0) populacije očitno upadajo; (1) rahlo nejasni podatki, populacije morda rahlo upadajo; (2 = M od 3. leta) stabilne populacije; (3) naraščajoče gibanje. <i>Prva izdaja potrdila → (2)</i>	3 2 = M od 3. leta	
9.2.c	Občasne raziskave obnavljanja ciljne vrste na območju upravljanja po ponovljivih in primerljivih raziskovalnih metodah: (0) se ne opravljajo; (1) zelo osnovne raziskave/spremljanje; (2) opravljajo se dokumentirane raziskave; (3) podrobne raziskave. <i>Prva izdaja potrdila: če so načrtovane → (2)</i>	3	
9.2.d	Občasno spremljanje na območju upravljanja potrjuje, da razpoložljivost, sposobnost preživetja in kakovost ciljnega vira/dela rastline ostajajo stabilne ali se povečujejo: (0) očitno škodljiv vpliv; (1) rahlo nejasni podatki, morda rahlo nestabilne; (2) stabilne razpoložljivost, sposobnost preživetja in kakovost vira; (3) naraščajoče gibanje.	3 2 = M od 3. leta	

Št. KT	Kontrolne točke 9.2: Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje	MAKS.	Rezultat
	<i>Prva izdaja potrdila → (2)</i>		
9.2.e	Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje se opravljajo z uporabo orodja in postopkov v okviru (obstoječih ali dosegljivih) zmogljivosti nabiralcev/upravljalcev na terenu: (0) ni ocenjevanja ALI zelo slabe veščine; (1) metode rahlo presegajo razumevanje osebja ALI orodje in postopki so preveč osnovni; (2) ustrezne metode, praktične za osebje. <i>Opomba za presojevalca: za nekatere vrste bo morda potrebno znatno sodelovanje zunanjih strokovnjakov, da se zagotovijo zadovoljivi rezultati; prosimo, vključite oceno te potrebe v pripombo.</i> (3) kakovostne metode.	3	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		15	10

9.3 Izvajanje trajnostnih nabiralnih ukrepov pri nabiralcih

Podjetje za nabiranje v naravi zagotavlja, da ciljne vire nabirajo le usposobljeni in sposobni nabiralci, ter spremlja, kako učinkovito nabiralci izvajajo ustrezna navodila za nabiranje.

Št. KT	Kontrolne točke 9.3: Izvajanje trajnostnih nabiralnih ukrepov pri nabiralcih	MAKS.	Rezultat
9.3.a	Na voljo so registri nabiralcev za zagotovitev, da so vsi nabiralci dobro usposobljeni in poznajo pravila nabiranja: (0) ni registrov; (1) nepopolni registri; (2 = M od 2. leta) ustrezni in popolni registri s polnimi imeni, številčno oznako, naslovom/vasjo; (3) dobri registri z imeni članov gospodinjstva, ki tudi dejavno sodelujejo pri nabiranju.	3 2 = M od 2. leta	
9.3.b	Proizvodi se kupujejo le od registriranih in usposobljenih nabiralcev: (0) ni sistema odkupa ali se ne izvaja; (1) sistem odkupa se še oblikuje; (2 = M od 2. leta) sistem odkupa zagotavlja, da se proizvodi kupujejo le od registriranih nabiralcev; (3) zelo dobro organiziran sistem odkupa.	3 2 = M od 2. leta	
9.3.c	Pod imenom ene(ga) registriranega nabiralca(ke) so pri nabiranju dejavni le njegovi/njeni ožji družinski člani (ki žive v istem gospodinjstvu). Dejavnost nabiralcev se nadzira in je ustrezna (enaka pravila kot za registrirane nabiralce): (0) ni informacij o nabiralcih ali so minimalne; (1) več nenadzorovanih nabiralcev pod enim imenom (en registriran nabiralec in neznano število dejanskih nabiralcev); (2 = M od 3. leta) le člani istega gospodinjstva nabirajo in prejemajo informacije od glavnega nabiralca; število nabiralcev v gospodinjstvu znano/dokumentirano; (3) vsi nabiralci so znani po imenu, vsi, ki dejavno nabirajo, se spodbujajo k usposabljanju.	3 2 = M od 3. leta	
9.3.d	Nabiralci so ustrezno obveščeni o mejah območja nabiranja in območjih, izločenih iz nabiranja , ter o virih manjšega onesnaženja, kjer se ekološki proizvodi morda ne smejo nabirati: (0) Nabiralci niso obveščeni o mejah/jih ne poznajo; (1 = M) osnovno razumevanje in ni večjih notranjih mej zaradi onesnaženja; (2) ustrezno obveščeni; (3) nabiralci imajo dobro znanje.	3 1 = M	
9.3.e	Nabiralci so usposobljeni, imajo dobro znanje in so sposobni za opravljanje nalog v zvezi z: - rastlino, ki se nabira (kateri deli, minimalne zahteve glede kakovosti itn.) - metodami trajnostnega nabiranja (po notranjih pravilih) - ravnanjem z nabranim materialom po nabiranju (0) ne poznajo notranjih navodil za nabiranje in ravnanje z materialom; (1 = M za 1. leto) osnovno razumevanje; (2 = M od 2. leta) nabiralci so usposobljeni, imajo dobo znanje in so sposobni za izvajanje notranjih navodil; (3) nabiralci imajo zelo dobro znanje.	3 1 = M 1. leto 2 = M od 2. leta	
9.3.f	Izvajanje navodil za nabiranje – metode nabiranja, deli, ki se nabirajo: (0) se ne izvajajo; (1 = M 1. in 2. leto) osnovno izvajanje navodil za nabiranje; (2 = M od 3. leta) ustrezno vodenje izvajanja; nabiralci nabirajo v skladu z navodili za nabiranje; (3) nabiralci dobro poznajo navodila za nabiranje.	3 1 = M 1. in 2. leto 2 = M od 3. leta	
9.3.g	Dokazi o pogostnosti nabiranja na podlagi obiskov in pogovorov z nabiralci: (0) očitno bolj pogosto nabiranje na nekaterih krajih, nabiralci ne vedo za omejitve glede pogostnosti IN znaki prekomernega nabiranja; (1 = M 1. in 2. leto) ni znakov splošnega prekomernega nabiranja, a nabiralci ne vedo za omejitve glede pogostnosti ali na nekaterih območjih/mestih običajno nabirajo pogosteje, kot je določeno; (2 = M od 3. leta) nabiranje v skladu z uradno pogostnostjo nabiranja, ni očitnega prekomernega nabiranja niti na zelo obiskanih mestih; (3) dejavnost nabiranja ima zelo majhen vpliv. <i>Vrste v veliki nevarnosti → glej dodatni kazalnik 9.3.g (II. del)</i>	3 1 = M 1. in 2. leto 2 = M od 3. leta	
9.3.h	Nabiralci ne nabirajo enakega proizvoda po kakovosti in količini, ki nista v skladu z zahtevami FairWild (zunaj območja nabiranja/ne v skladu s pravili tega standarda): (0) nabiranje nekaterih ciljnih rastlin za druge kupce in brez upoštevanja pravil nabiranja; (2) vse ciljne rastline se nabirajo v glavnem v skladu z notranjimi navodili za nabiranje; (3) le nabiranje po FairWild v skladu z načrtom upravljanja FairWild.	3	
9.3.i	Sprejeti učinkoviti ukrepi za zagotovitev, da se kakršna koli ugotovljena območja onesnaženja ali območja z intenzivnim kmetijstvom izločijo iz nabiranja (navodila za nabiranje, usposabljanje nabiralcev): (0) nabiranje na onesnaženih območjih; (1) ni dejanskih ukrepov, a očitno ni nabiranja na onesnaženih območjih; (2 = M od 2. leta) ni virov onesnaženja ALI učinkoviti ukrepi za zagotovitev, da ni nabiranja na onesnaženih območjih. <i>Če ni uporabljivo ali če je kmetijska pridelava potrjeno ekološka → (2)</i>	3 2 = M od 2. leta	
9.3.j	Izvajanje navodil za nabiranje – največje količine: (0) ni vzpostavljenega sistema; (1) osnovni sistem; (2 = M) ustrezno vodenje izvajanja; nabiralci nabirajo le strogo v skladu s pravili nabiranja in so obveščeni	3 2 = M	

Št. KT	Kontrolne točke 9.3: Izvajanje trajnostnih nabiralnih ukrepov pri nabiralcih	MAKS.	Rezultat
	o največjih količinah; (3) nabiralci se popolnoma zavedajo pravil nabiranja in dejavno prispevajo k njihovem izvajanju z razpravami in spremljanjem.		
	SKUPAJ	MAKS.	SŠTN rezultat
	Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	30	20

9.4 Usposabljanje in krepitev zmogljivosti

Upravljalci virov in nabiralci imajo ustrezne znanja in veščine (usposabljanje, nadzor, izkušnje) za izvajanje določb načrta upravljanja in izpolnjevanje zahtev tega standarda.

Št. KT	Kontrolne točke 9.4: Usposabljanje in krepitev zmogljivosti	MAKS.	Rezultat
9.4.a	Vse osebe za upravljanje virov je usposobljeno, ima dobro znanje in je sposobno za izvajanje nalog v zvezi z vsemi vprašanji trajnostnosti ter pozna notranja navodila za nabiranje: (0) ni usposabljanja; (1) zelo osnovno; (2) ustrezno usposabljanje (3) napredno.	3	
9.4.b	Vse osebe za upravljanje virov je usposobljeno, ima dobro znanje in je sposobno za izvajanje nalog v zvezi z vsemi socialnimi in pravičnotrgovinskimi vprašanji ter pozna ustrezne notranje politike in postopke (delo otrok pri nabiranju, brez diskriminacije, upravljanje in uporaba premij FairWild, vključevanje nabiralcev itn.): (0) ni usposabljanja; (1) zelo osnovno; (2) ustrezno usposabljanje (3) napredno.	3	
9.4.c	Osebe, ki odkupuje, je usposobljeno ima dobro znanje in sposobno za izvajanje notranjih pravil o ravnanju z materialom in kakovosti: (0) ni usposobljeno, ne razume pravil; (1) ni formalnega usposabljanja, a je kar dobro obveščeno; (2) usposobljeno in pozna pravila o ravnanju z materialom; (3) odlično usposabljanje in znanje.	3	
9.4.d	Ustrezno gradivo za usposabljanje nabiralcev: (0) ni usposabljanja ali gradiva za usposabljanje; (1) ustna usposabljanja, dosledne informacije, (2) ustrezno gradivo za usposabljanje; (3) napredno gradivo in metode za usposabljanje.	3	
9.4.e	Vsak nabiralec je opravil popolne začetno usposabljanje o trajnostnem nabiranju v naravi: (0) ni usposabljanja; (1) zelo osnovno kratko usposabljanje, ni dokumentirano; (2 = M od 2. leta) vsi nabiralci so usposobljeni; usposabljanje je dokumentirano; (3) zagotovljeno zelo dobro usposabljanje.	3 2 = M od 2. leta	
9.4.f	Usposabljanja se redno ponavljajo, kakor je potrebno. Nabiralci se obveščajo in ponovno podrobno usposabljujejo za vse nove rastline ali ob težavah s trajnostnostjo nabiranja: (0) ni usposabljanja; (1) ustrezno osnovno usposabljanje; (2 = M od 3. leta) zagotovljena posodobljena usposabljanja po potrebi glede na raven grožnje nabiranja; (3) zelo dober sistem usposabljanja.	3 2 = M od 3. leta	
9.4.g	Nabiralci so obveščeni in se usposabljujejo o socialnih vidikih sistema FairWild: - socialne obveznosti podjetja FairWild: brez diskriminacije, pošteni odnosi med podjetjem in nabiralci ter sodelovanje nabiralcev pri odločanju, pravočasna plačila, zavezanost k pravičnim cenam - otroci, ki delajo ali pomagajo pri nabiranju - odločanje in vizije glede uporabe premij FairWild Nabiralci: (0) se ne zavedajo socialnih vidikov nabiranja po FairWild; (1 = M od 2. leta) ustrezne osnovne informacije so jim bile sporočene; (2) nabiralci so usposobljeni in se zavedajo socialnih in pravičnotrgovinskih vidikov; (3) nabiralci dejavno vključeni v izvajanje in izpolnjevanje socialnih/pravičnotrgovinskih vidikov FairWild.	3 1 = M od 2. leta	

SKUPAJ	MAKS.	SŠTN	Rezultat
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	21	14	

9.5 Preglednost in sodelovanje

Dejavnosti nabiranja v naravi se izvajajo pregledno glede načrtovanja in izvajanja upravljanja, evidentiranja in izmenjave informacij ter vključevanja deležnikov.

Št. KT	Kontrolne točke 9.5: Preglednost in sodelovanje	MAKS.	Rezultat
9.5.a	Poznavanje skupin, organizacij, podjetij, posameznikov, agencij itn., ki jih zanimajo ciljni viri, območje nabiranja ali možni vplivi: (0) niso znani/dokumentirani, čeprav so očitno prisotni; (1) nekatera podjetja/skupine omenjene v načrtu; (2) vsi ustrezni deležniki poznani in določeni v načrtu upravljanja; (3) odlični odnosi z različnimi deležniki.	3	
9.5.b	Opravljajo se redna posvetovanja in vzdržujejo stiki z ljudmi in skupinami, na katere neposredno vplivata nabiranje in upravljanje virov: (0) se ne opravljajo, čeprav očitno obstajajo prizadete skupine uporabnikov; (1 = M) se ne opravljajo, a ni pomembnih nasprotij pri uporabi; (2) se opravljajo; (3) odlična prizadevanja za razvijanje in ohranjanje dobrih odnosov.	3 1 = M	
9.5.c	Organizacije nabiralcev in skupnosti/domorodno prebivalstvo, na katere vpliva nabiranje, dejavno sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju upravljanja virov: (0) niso vključeni, čeprav jih zanima; (1 = M) vsaj redno obveščanje in vabilo k sodelovanju; (2) prizadevanja za tesno sodelovanje z deležniki; (3) odlična prizadevanja za sodelovanje z deležniki.	3 1 = M	
9.5.d	Spori o virih z lastniki/upravljalci sosednjih zemljišč ali drugimi uporabniki virov se rešujejo sistematično in učinkovito: (0) veliki nerešeni spori; (1) osnovno, nedodelano obvladovanje sporov; (2) spori zelo dobro obvladovani ALI jih ni; (3) lokalne skupnosti zelo cenijo nabiranje IN ni pomembnih sporov.	3	
9.5.e	Deležnikom so na voljo povzetki ključnih sestavin načrta upravljanja, povezani letni operativni načrti in ocenjevalna poročila: (0) niso na voljo na zahtevo; (1) niso predpisani/ni običajna praksa, vendar ni zahtev za take informacije; (2) jasna izjava, da bo povzetek na voljo na zahtevo; ali na voljo pregled politik in dejavnosti nabiranja v naravi (npr. na spletu); (3) proaktivna politika sporočanja.	3	

SKUPAJ	MAKS.	SŠTN	Rezultat

Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	15	10	
--	-----------	-----------	--

10. NAČELO: UPORABA ODGOVORNIH POSLOVNIH PRAKS

Nabiranje virov v naravi mora podpirati zahteve trga glede kakovosti, denarnih razmer in sledljivosti, ne da bi se pri tem žrtvovala trajnost vira.

10.1 Posebne zahteve glede trga/kupca

Trajnostno nabiranje ciljnih virov in ravnanje z njimi se vodita in načrtujeta v skladu z zahtevami trga, da se prepreči ali čim bolj zmanjša verjetnost, da se nabrani izdelki ne bi prodali.

Št. KT	Kontrolne točke 10.1: Posebne zahteve glede trga/kupca	MAKS.	Rezultat
10.1.a	Ugotavljanje potreb trga (npr. naročila kupcev, tehnični podatki): (0) niso znane; (1) nekaj osnovnega razumevanja; (2) ustrezno razumevanje zahtev trga; (3) odlično.	3	
10.1.b	Nabirajo se le rastline, ki izpolnjujejo zahteve glede kakovosti : (0) očitno nabiranje tudi neuporabnih rastlin; (1) nekaj manjših pomanjkljivosti, a načeloma se izvaja; (2) se izvaja; ustrezno usposabljanje in navodila za nabiralce; (3) zelo dobro vodenje nabiranja za zagotovitev, da se nabirajo le rastline ustrezne kakovosti.	3	
10.1.c	Podjetje za vodenje nabiranja se s kupci dogovori o količinah pred sezono nabiranja: (0) se ne izvaja, veliko razsipanje; (1) se v resnici ne izvaja, a ni veliko razsipanja ALI podjetje za nabiranje je poskušalo od kupca dobiti potrjene podatke o količini, a jih ni dobilo; (2) se izvaja; (3) odličen sistem.	3	
10.1.d	Podjetja za vodenje nabiranja pregledujejo navodila kupcev glede skladnosti z načrtom upravljanja vira pred potrditvijo naročila in začetkom nabiranja: (0) se ne izvaja, upravljanje vira očitno ni upoštevano pri dejanskih navodilih o nakupu za nabiralce; (1) včasih; (2) se vedno izvaja ali vedno jasno, da bodo nabrane količine precej pod največjo količino in drugimi omejitvami zaradi trajnostnega upravljanja virov; (3) zelo dober notranji sistem povratnih informacij.	3	
10.1.e	Notranja navodila za ravnanje z materialom opisujejo postopke za ustrezno ravnanje po nabiranju, po odkupu od nabiralcev in med prevozom, da se karseda zmanjša onesnaženje/izguba kakovosti: (0) očitno pomanjkljiva; (1) zelo osnovna; (2) ustrezna glede na zapletenost in raven ogroženosti; (3) zelo dodelani postopki.	3	
10.1.f	Predelava in ravnanje pri nabiralcih zadostno opisana in predpisana v notranjih postopkih za ravnanje z materialom: (0) očitno pomanjkljiva; (1) zelo osnovna; (2) ustrezna glede na zapletenost in raven ogroženosti; (3) zelo dodelani postopki.	3	
10.1.g	Onesnaženje med shranjevanjem in predelavo pri nabiralcih (npr. zatiranje škodljivcev v skladiščih): (0) velika verjetnost onesnaženja; (1 = M 1. leto) majhna verjetnost onesnaženja; (2 = M od 2. leta) jasni postopki in usposabljanje zagotavljajo, da ni onesnaženja; (3) zelo dobra ozaveščenost nabiralcev.	3 1 = M 1. leto 2 = M od 2. leta	
10.1.h	Onesnaženje proizvodov med predelavo ali shranjevanjem : (0) onesnaženi; (1 = M) zelo osnoven sistem, a zelo majhna nevarnost onesnaženja; (2) sistem ravnanja učinkovito preprečuje onesnaženje; (3) zelo dobro izvajanje zelo kakovosten sistem ravnanja z materialom.	3 1 = M	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		24	16

10.2 Sledljivost

Shranjevanje ciljnih virov in ravnanje z njimi se izvajata tako, da omogočata sledljivost od območja nabiranja do prodaje.

Št. KT	Kontrolne točke 10.2: Sledljivost	MAKS.	Rezultat
10.2.a	Pošiljke/nakupi se registrirajo v evidenci odkupov , v kateri so vsaj datum, ime ali oznaka nabiralca, območje nabiranja, dobavljena količina in podatki o proizvodu ter status potrdila FairWild: (0) ni evidence ali je zelo nepopolna; (1 = M) osnovna evidenca najmanj z imenom in količinami ter območjem nabiranja za dejavnosti spremljanja; (2) ustrezna, zanesljiva evidenca; (3) zelo dobra evidenca.	3 1 = M	
10.2.b	Nabiralec dobi potrdilo , na katerem so vsaj datum, ime nabiralca (ali oznaka), vrsta in proizvod, dobavljena količina in status potrdila FairWild: (0) ni potrdil; (1) zelo enostavna potrdila, se ne izvaja popolno; (2) ustrezna potrdila; (3) zelo dobro dokumentiran sistem odkupov.	3	
10.2.c	Ustrezna dokumentacija osrednjih dejavnosti predelave/pakiranja (dnevnik predelave/pakiranja), ki omogoča sledljivost serij: (0) ni dokumentacije; (1) zelo osnovna/rahlo nepopolna; (2 = M od 2. leta) ustrezna evidenca; (3) napreden sistem dokumentiranja.	3 2 = M od 2. leta	
10.2.d	Za vsak predelan proizvod (npr. očiščen, sortiran, narezan, presejan material) sta znana razmerje predelave (nabrane količine/končna količina po predelavi) in sestava (pri proizvodih z več sestavinami): (0) ni znano; (1) nekaj osnovnih informacij; (2) dokumentirano; (3) zelo dobra dokumentacija o predelavi.	3	

Št. KT	Kontrolne točke 10.2: Sledljivost	MAKS.	Rezultat
10.2.e	Postopki za identifikacijo, označevanje in evidenco med nabiranjem in po njem omogočajo sledenje vsake serije blaga do območja, kjer je bilo nabrano: (0) ni sledljivosti do območja nabiranja; (1) zelo osnovni/se še ne izvajajo dosledno; (2 = M od 3. leta) enostaven sistem zagotavlja sledljivost do območja nabiranja; (3) dosleden sistem številčenja serij.	3 2 = M od 3. leta	
10.2.f	Odkup ali nabiranje iste ciljne vrste zunaj sistema potrdil FairWild: (0) podjetje za nabiranje nabira iste vrste zunaj sistema potrdil FairWild; (1 = M) enaki proizvodi se odkupujejo in nabirajo v drugih regijah: jasni postopki ločevanja in označevanja, dobro dokumentirana odkup in prodaja; (2) podjetje za nabiranje ne odkupuje niti ne nabira istih vrst zunaj sistema potrdil FairWild; (3) vse dejavnosti podjetja za nabiranje imajo potrdilo FairWild. <i>Če ni uporabljivo → (3)</i>	3 1 = M	
10.2.g	Proizvodi so pravilno označeni, ko zapustijo podjetje za nabiranje in gredo k naslednjemu kupcu – status proizvodov glede potrdila FairWild, ime proizvoda, številka serije ali oznaka centra za odkup: (0) ni doslednega označevanja; (1) potrebne izboljšave; (2) pravilno označevanje ali te informacije v spremljajočih dokumentih, ki so jasno povezani z ustrežno serijo; (3) številka serije in zelo dobre oznake.	3	
10.2.h	Dokumentiranje vseh izvozov in lokalne prodaje omogoča popolno preverjanje toka proizvodov: (0) ni dokumentov o izvozu/prodaji; (1) slaba/nepopolna evidenca; (2) podrobni računi s količinami, podatki o proizvodih, številkami serij ali podobnim; (3) podatkovna zbirka in podrobni računi.	3	
10.2.i	Na računih in odpremnih listinah naveden status proizvodov glede potrdila FairWild: (0) ni navedbe; (1 = M) status potrdila naveden na računu; (2) kakovost na vseh odpremnih listinah; (3) zelo dober sistem označevanja in sledljivosti.	3 1 = M	
10.2.j	Računi ali prodajne pogodbe določajo premijo FairWild: (0) ni določena niti opredeljena; (1) dogovorjena, a ni določena v dokumentih; (2) ustrezno dokumentirana.	2	
10.2.k	Potrdila o poslu za vsako prodajo proizvodov s potrdilom, ki jih izda organ za izdajanje potrdil: (0) jih ni; (1) za nekatere prodaje; (2) na voljo za vse prodaje po FairWild.	2	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		31	22

10.3 Finančna uspešnost in odgovorni trgovinski odnosi

Spodbujajo se mehanizmi za zagotavljanje finančne uspešnosti sistemov za trajnostno nabiranje ciljnih virov v naravi.

Št. KT	Kontrolne točke 10.3: Finančna uspešnost in odgovorni trgovinski odnosi	MAKS.	Rezultat
10.3.a	Podjetje za nabiranje ima finančni načrt , ki vključuje upravljanje virov, ohranjanje narave in pravične cene za nabiralce kot notranje stroške: (0) ni načrta; (1) zelo osnoven; (2) ustrezen (3) napreden.	3	
10.3.b	Izračun premije FairWild: (0) za prodajo izdelkov FairWild se ne izračuna niti ne zahteva premija; (1) zelo osnoven sistem; (2) ustrezna premija FairWild se izračuna na podlagi pogajanj s kupci, npr. 10 % povprečne cene, plačane nabiralcem, ali druga dogovorjena osnova (npr. <i>nespremenljiva premija na podlagi dolgoročne povprečne cene in cilja, da se zagotovijo znatna sredstva za socialne projekte, manjši odstotek, a se plača za vso proizvodnjo podjetja za nabiranje, da se lahko doseže socialni vpliv</i>); (3) zelo dobro razvit sistem premij in na splošno zagotavljanje pravične trgovine.	3	
10.3.c	Podjetje za nabiranje na zahtevo seznanj svoja kupce proizvodov FairWild s cenami nabiralcev: (0) noče dati informacij ali da očitno napačne informacije; (1) rahlo netočne/nejasne informacije; (2) pravilne osnovne informacije o cenah, plačanih nabiralcem.	2	
10.3.d	Prihodki od nabiranja virov v naravi zadoščajo za pokritje stroškov dolgoročnega upravljanja virov, vključno s potrebnimi naložbami v ohranjanje narave: (0) nabiranje očitno ne more pokriti stroškov; (2) velika verjetnost, da se pokrijejo stroški, vsaj z dodatno dolgoročno podporo/subvencijami; (3) dobri tržni odnosi s kupci, ki so pripravljene plačati ceno, s katero se pokrijejo stroški.	3	
10.3.e	Podjetje si prizadeva za stalno izboljševanje kakovosti proizvodov: (0) ni prizadevanj; (1) nekaj izboljšanja; (2) stalna resna prizadevanja; (3) izjemna prizadevanja.	3	
10.3.f	Kadar so znatne težave pri zagotavljanju kakovosti in spori glede zatrjevane kakovosti: (0) ni ukrepov za izboljšanje stanja; (1) sklenjenih nekaj kompromisov s trgovinskimi partnerji, nekaj sporov ostaja; (2) partnerji so se sporazumeli o posledicah (npr. vrnitev proizvodov) in sprejeli ukrepe za izboljšanje stanja; (3) izjemno zadovoljivi/proaktivni sporazumi. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3	
SKUPAJ		MAKS.	SŠTN
Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat		17	12

11. NAČELO: SPODBUJANJE ZAVEZE KUPCA

Kupec v naravi nabranih proizvodov (npr. uvoznik) si prizadeva za dolgoročne trgovinske odnose s podjetjem za nabiranje v naravi, ki so v obojestransko korist in temeljijo na spoštovanju, preglednosti in podpori dobavitelju z vidika kakovosti.

Obveznosti kupca proizvodov FairWild kot pravičnotrgovinskega partnerja se preverjajo na podlagi samoocenjevanja in dokumentarnih dokazov skladnosti s tema meriloma:

11.1 trgovinski odnosi v obojestransko korist

11.2 pravične cene in premija FairWild

V tem oddelku niso bili opredeljeni kazalniki uspešnosti.

II. DEL: DODATNI KAZALNIKI FAIRWILD ZA ZELO OGROŽENE VRSTE

V nadaljevanju navedeni kazalniki uspešnosti se uporabljajo za katero koli podjetje, ki nabira vsaj eno zelo ogroženo vrsto.

1.1 Stanje ohranjenosti ciljnih vrst

Stanje ohranjenosti ciljnih vrst in populacij se ocenjuje in redno pregleduje.

Št. KT	Kontrolne točke II. del: Dodatni kazalniki FairWild za zelo ogrožene vrste	MAKS	Rezultat
1.1.b	Ciljna vrsta se po merilih FairWild šteje za zelo ogroženo, v podatkovni zbirki Rdečega seznama IUCN pa je v skupini " premalo podatkov (DD) " ali njena svetovna, državna ali regionalna ocena stanja ohranjenosti ni znana (ni ocenjeno): (0) ni ukrepa ali načrta za nadaljnje zbiranje informacij; (2) podjetje za nabiranje pri ocenjevanju virov zbira podatke o ohranjenosti in druge podatke, potrebne za oceno stanja ohranjenosti; (3) proaktivno zbiranje podatkov o ohranjenosti in sodelovanje z IUCN pri ocenjevanju stanja ohranjenosti. Če ni uporabljivo → (2)	3	

1.2 Na znanju temelječe nabiralne prakse

Nabiralne in upravljske prakse temeljijo na ustrezni identifikaciji, kartiranju, inventarizaciji, ocenjevanju in spremljanju ciljnih vrst in vplivov nabiranja.

1.2.c	Kartiranje zelo ogroženih ciljnih populacij na območjih nabiranja: (0) lokacije ciljnih populacij niso označene na zemljevidih niti niso dobro poznane; (1) zelo približna označitev ciljnih populacij; natančne lokacije na območju nabiranja niso zares znane ali le zelo osnovno kartiranje (npr. ročno narisani/z interneta preneseni zemljevidi), vendar vodja nabiranja in vsi nabiralci dobro poznajo lokacije rastlin; (2 = M od 2. leta) na kakovostnih (na podlagi GIS/GPS) zemljevidih so označeni lokacija, velikost in obseg območij nabiranja in lokacije ciljnih populacij (lahko tudi celotno območje nabiranja); (3) zelo dobro poznavanje krajev nabiranja/ciljnih populacij na območju nabiranja, ki so dobro dokumentirani.	3 2 = M od 2. leta	
1.2.l	Ogrožene ciljne vrste (kritično prizadeta [CR], prizadeta [EN], ranljiva [VU] vrsta po Rdečem seznamu IUCN ali ustreznem organu za ohranjanje narave): (0) ve se, da je ciljna vrsta ogrožena – ni povezane ozaveščenosti ali prizadevanj za zagotavljanje trajnosti te vrste; (2 = M) ocenjeno je bilo, da ciljna vrsta ni ogrožena. Pri kateri koli ogroženi vrsti se potrdilo lahko izda le, če podjetje za nabiranje dokaže ozaveščenost ter so v načrt upravljanja vključeni in se izvajajo izjemni ukrepi za zmanjšanje ugotovljenih nevarnosti. Potrdilo mora potrditi tehnični odbor FairWild; (3) izvajajo se izjemni dodatni ukrepi za zagotavljanje varstva in ohranjanja ogrožene ciljne vrste <i>in-situ</i> in <i>ex-situ</i> .	3 2 = M	

1.3 Trajnostnost stopnje nabiranja

Stopnja (intenzivnost in pogostost) nabiranja ciljnega vira ne presega zmožnosti ciljne vrste za dolgoročno obnovo.

1.3.c	Referenčne informacije o zelo ogroženih ciljnih vrstah/njihov inventar na območju nabiranja, vključno z velikostjo, razširjenostjo, strukturo (velikostni/starostni razredi), stopnja razmnoževanja/rast/obnavljanje populacije: (0) ni informacij, (1) grobi približki; (2 = M od 2. leta) objavljene informacije ali lokalna opažanja (vključno z znanjem nabiralcev/lokalnih prebivalcev) potrjujejo podatki, zbrani na kraju in posebej za to vrsto. Ocenjevanje virov in sistem spremljanja sta oblikovana tako, da se izboljšujejo referenčne informacije o ciljnih vrstah in populacijah na območju nabiranja; (3) odlične referenčne informacije za ciljne vrste (npr. ciljne raziskave).	3 2 = M od 2. leta	
1.3.d	Kakovost podatkov, ki se uporabljajo za določanje največjih dovoljenih nabranih količin za vsako zelo ogroženo ciljno vrsto: (0) ni razumnih največjih količin in ni podatkov dolgoročnih nabiralnih praks; (1) zelo približna ocena največjih količin; (2 = M) omejitve nabiranja so utemeljene s podatki spremljanja in ocenjevanja virov na posameznem kraju in za posamezno vrsto ter z znanjem nabiralcev; (3) zelo dober sistem.	3 2 = M	
1.3.e	Trajnostnost največjih dovoljenih količin nabiranja za zelo ogrožene ciljne vrste/dele, ki se nabirajo: (0) ni podatkov; (1) ni znakov, da bi sedanje/določene največje količine za nabiranje slabšale kakovost vira ali razpoložljivost na območju nabiranja; (2 = M) največje količine nabiranja, določene v načrtu upravljanja, so utemeljene z ustreznim inventarjem/pridelkom/ocenami obnavljanja , ki so precej večje od nabranih količin (previdnostno); največje količine nabiranja se prilagajajo glede na občasno spremljanje vplivov na pridelek, obnavljanje in žetev; (3) največje količine nabiranja so določene na podlagi ciljnih raziskav.	3 2 = M	

1.3.f	Trajnostnost pogostnosti nabiranja zelo ogroženih vrst, ki je vnaprej določena v navodilih za nabiranje: (0) nabrane količine očitno znatno presegajo stopnjo menjave; (1) na voljo osnovni referenčni podatki in podatki spremljanja, vendar ni znakov upadanja rastlinskih populacij; (2 = M) nabiranje ne presega stopnje menjave nabiranih odraslih osebkov ali delov rastlin ciljne vrste na območju nabiranja; (3) pogostnost nabiranja je precej manjša od stopnje menjave.	3 2 = M	
1.3.l	Če nabiranje zavira razmnoževanje rastline, se določi kolikšen delež odraslih osebkov v dobi razmnoževanja mora ostati v ciljni populaciji , da se ohranijo referenčne gostota populacije ter strukturna in genska raznovrstnost: (0) ni referenčnih podatkov ali podatkov spremljanja niti načrtov za inventarizacijo ali spremljanje; (1) referenčni inventar vključen v ocenjevanje virov; (2 = M od 3. leta) referenčni inventar in spremljanje, vključena v načrt upravljanja, sta primerna glede na raven ogroženosti ciljne vrste (zelo ogrožena); (3) odličen sistem. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 3. leta	

9.1 Načrt upravljanja vrst/območja

Načrt upravljanja vrst/območja opredeljuje prilagodljive in praktične postopke upravljanja in dobre nabiralne prakse.

9.1.h	Načrt upravljanja opredeljuje druge dejavnosti na območju, ki bi lahko ogrozile trajnostnost vrste in habitata (npr. druga podjetja za nabiranje na istem območju): (0) niso vključene, niso znane; ni prizadevanj za obravnavanje povezanih nevarnosti; (1) vključenih nekaj zelo osnovnih informacij, nekaj prizadevanj za sodelovanje; (2) znani so drugi delovalci in osnovne informacije o njihovem delovanju na območju nabiranja so dokumentirane. (3) dobra sodelovanje in komunikacija z drugimi uporabniki.	3	
9.1.i	Načrt upravljanja vključuje strategije za preprečevanje ali zmanjšanje ugotovljenih nevarnosti za trajnostnost nabiranja (območje z več uporabniki, onesnaženost virov itn.): (0) ni strategij ali ukrepov, čeprav so očitno potrebni; (1) nekaj strategij in dejavnosti za zmanjšanje nevarnosti, vendar še niso potrjene v načrtu upravljanja; (2 = M od 2. leta) ustreznost strategija ALI ni ugotovljenih nevarnosti; (3) znatna prizadevanja. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M od 2. leta	

9.2 Inventarizacija, ocenjevanje in spremljanje

Upravljanje nabiranja v naravi podpirajo ustrezen in praktičen inventar virov ter ocenjevanje in spremljanje vplivov nabiranja.

9.2.a	Opraviata se ocenjevanje in redno spremljanje zelo ogroženih ciljnih virov in habitatov, ki sta dokumentirana in vključena v načrt upravljanja: (0) spremljanje se ne izvaja niti ne načrtuje; (1) enostavno/neuradno spremljanje, ni zapisanih postopkov; (2 = M od 2. leta) ustreznost postopki za ocenjevanje virov in občasno spremljanje so opisani v načrtu upravljanja in se izvajajo; (3) napreden sistem; osebe ima dobro znanje.	3 2 = M od 2. leta	
-------	--	-----------------------------	--

9.3 Izvajanje trajnostnih nabiralnih ukrepov pri nabiralcih

Podjetje za nabiranje v naravi zagotavlja, da ciljne vire nabirajo le usposobljeni in sposobni nabiralci, ter spremlja, kako učinkovito nabiralci izvajajo ustrezna navodila za nabiranje.

9.3.g	Dokazi o pogostnosti nabiranja na podlagi obiskov in pogovorov z nabiralci → Vse zelo ogrožene vrste: (0) očitno bolj pogosto nabiranje na nekaterih krajih, nabiralci ne vedo za omejitve glede pogostnosti IN znaki prekomernega nabiranja; (1) ni znakov splošnega prekomernega nabiranja, a nabiralci ne vedo za omejitve glede pogostnosti ali na nekaterih območjih/mestih običajno nabirajo pogosteje, kot je določeno; (2 = M) nabiranje v skladu z uradno pogostnostjo nabiranja, ni očitnega prekomernega nabiranja niti na zelo obiskanih mestih; (3) dejavnost nabiranja ima zelo majhen vpliv. <i>Če ni uporabljivo → (2)</i>	3 2 = M	
-------	--	------------	--

	SKUPAJ II. del: Dodatne kontrolne točke za podjetja, pri katerih je nevarnost velika	MAKS.	SŠTN	Rezultat
	Maks. št. točk/skupno št. točk norme/rezultat	36	24	

- ABABOUC, L. 2002. Fish trade, safety, quality, and environmental issues. Predstavitev PowerPoint. UNCTAD Workshop on standards and trade. Ženeva, 16.–17. maj 2002.
- BIOFOUNDATION. 2008. Fair for Life Certification Programme. Biofoundation, Weinfelden, Švica.
http://www.fairforlife.net/logicio/client/fairforlife/file/IMO_SFT_Programme_Version3_Feb08.pdf
- BROWN, L., D. ROBINSON, in M. KARMANN. 2000. The Forest Stewardship Council and Non-timber Forest Product Certification: a Discussion Paper. Appendix A. Draft Principle 11. FSC NTFP Working Group, 1997.
- COONEY, R. 2004. The Precautionary Principle in Biodiversity Conservation and Natural Resource Management: An issues paper for policy-makers, researchers and practitioners. IUCN, Gland, Švica in Cambridge, ZK.
- CUNNINGHAM, A B. 2001. *Applied ethnobotany: people, wild plant use and conservation*. Earthscan, London.
- EDQM. 2007. *Evropska farmakopeja*. 6. izdaja.
- FSC. 2000. Principles and Criteria. Forest Stewardship Council.
- FSC. 2006. Chain of Custody Certification. Forest Stewardship Council.
- FWF. 2010a. *Standard FairWild: različica 2.0*. Fundacija FairWild, Weinfelden, Švica.
- FWF. 2010b. *Standard FairWild: različica 2.0. Kazalniki uspešnosti*. Fundacija FairWild, Weinfelden, Švica.
- HOLLING, C.S. 1978. *Adaptive environmental assessment and management*. John Wiley and Sons, New York.
- ILO. 1958. C111 Konvencija o diskriminaciji pri zaposlovanju in poklicih. Mednarodna organizacija dela, Ženeva
- ISEAL. 2004. ISEAL Code of Good Practice for Setting Social and Environmental Standards. International Social and Environmental Accreditation and Labelling Alliance. P005 Final Public Draft, version 3, januar 2004.
- IUCN. 2001. *IUCN Red List Categories and Criteria: Version 3.1*. IUCN Species Survival Commission. IUCN, Gland, Švica in Cambridge, ZK.
- LAMMERTS VAN BUEREN, E.M., in E.A. BLOM. 1997. *Hierarchical Framework for the Formulation of Sustainable Forest Management Standards*. The Tropenbos Foundation, Leiden, Nizozemska.
- LEAMAN, D. in A.B. CUNNINGHAM. 2008. Resource assessment: a guide to implementing Principle 1: maintaining MAP resources. Guidance for implementing the ISSC-MAP. Draft for review and comment, 08-04-08.
- MPSG. 2007. *International Standard for Sustainable Wild Collection of Medicinal and Aromatic Plants (ISSC-MAP)*. Version 1.0. Bonn, Gland, Frankfurt, in Cambridge: Bundesamt für Naturschutz (BfN), MPSG/SSC/IUCN, WWF Germany, in TRAFFIC.(BfN-Skripten 195).
- MEINSHAUSEN F, S. WINKLER, R. BÄCHI, F. STAUBLI, in K. DÜRBECK. 2006. *Standardi FairWild, različica 1 (11/2006)*. Fundacija FairWild, Weinfelden, Švica.
- PETERS, C.M. 1994. Sustainable Harvest of Non-Timber Plant Resources in Tropical Moist Forest: An Ecological Primer. Biodiversity Support Programme and World Wildlife Fund, Washington, DC
- PIERCE, A.R. in S.A. LAIRD. 2003. *In search of comprehensive standards for non-timber forest products in the botanicals trade*. International Forestry Review 5(2): 138–147.

- SAI. 2004. Guidance Document for Social Accountability 8000. Social Accountability International, New York.
- SCHROEDER, D. 2007. Benefit sharing: it's time for a definition. *Journal of Medical Ethics* 33:205–209.
- SECO. 2005. *A Guide to Using the Working Draft ABS Management Tool*. State Secretariat for Economic Affairs. Bern, Švica.
- SHANLEY, P., A.R. PIERCE, S.A. LAIRD, in A. GUILLEN. 2002. *Tapping the Green Market: Certification and Management of Non-timber Forest Products*. Earthscan.
- UNCTAD. 2008. International Requirements for Organic Certification Bodies. Konferenca ZN za trgovino in razvoj (UNCTAD), Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) in Mednarodna zveza gibanj za ekološko kmetijstvo (IFOAM), Ženeva, Rim in Bonn. http://www.unctad.org/trade_env/itf-organic/meetings/itf8/IROCB_0809%20.pdf
- UNEP. 2001. *Konvencija o biološki raznovrstnosti: Besedilo in priloge*. Program Združenih narodov za okolje. UNEP/CBD/94/1.
- WALTERS, C.J. 1986. *Adaptive management of renewable resources*. McMillan, New York.
- ZABEL, R.W., C.J. HARVEY, S.L. KATZ, T.P. GOOD, in P.S. LEVIN. 2003. Ecologically sustainable yield. *American Scientist* 91(2): 150+.

PRILOGA 1. KRATICE IN OKRAJŠAVE

ABS	Access and benefit-sharing (dostop in delitev koristi)
BfN	Bundesamt für Naturschutz (nemška Zvezna agencija za ohranjanje narave)
CBD	Convention on Biological Diversity (Konvencija o biološki raznovrstnosti)
EDQM	European Directorate for the Quality of Medicines and HealthCare (Evropski direktorat za kakovost zdravil in zdravstveno varstvo)
FSC	Forest Stewardship Council (Svet za nadzor gozdov)
FWF	FairWild Foundation (Fundacija FairWild)
HR	High Risk (zelo ogrožen)
ILO	International Labour Organisation (MOD – Mednarodna organizacija dela)
IMO	Institute for Marketecology (Inštitut za tržno ekologijo)
ISSC-MAP	International Standard for Sustainable Wild Collection of Medicinal and Aromatic Plants (Mednarodni standard za trajnostno nabiranje zdravilnih in aromatičnih rastlin v naravi)
IUCN	International Union for Conservation of Nature (Mednarodna zveza za ohranjanje narave)
MAT	Mutually Agreed Terms (medsebojno dogovorjeni pogoji)
MAP	Medicinal and aromatic plant (zdravilna in aromatična rastlina)
MPSG	Medicinal Plant Specialist Group of the IUCN/SSC (strokovna skupina IUCN/SSC za zdravilne rastline)
NTFP	Non-timber Forest Product (nelesni gozdni proizvod)
PIC	Prior Informed Consent (soglasje po predhodnem obveščanju)
SECO	State Secretariat for Economic Affairs (Državni sekretariat za gospodarske zadeve), Švica
SSC	Species Survival Commission (Komisija za preživetje vrst)
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development (Konferenca ZN za trgovino in razvoj (UNCTAD))
UNEP	United Nations Environment Programme (Program Združenih narodov za okolje)

PRILOGA 2. GLOSAR⁶

Izraz	Opredelitev	Vir
Dostop in delitev koristi (angl. ABS – Access and benefit-sharing)	V mednarodnem pravu [dostop in] delitev koristi pomeni ukrep, s katerim se delež prednosti/dobička, pridobljenega z uporabo genskega vira ali tradicionalnega znanja, da tistemu, ki zagotovi vir. Širša opredelitev vključuje uporabo bioloških virov ter znanja, tehnologij, inovacij ali praks skupnosti.	SCHROEDER 2007
Prilagodljivo upravljanje	Celovito večdisciplinarno obravnavanje negotovosti pri vprašanih naravnih virov. Prilagodljivo je, ker priznava, da se bodo upravljani viri ves čas spreminjali zaradi posegov človeka, da so presenečenja neizogibna in da se bodo pojavile nove negotovosti. Negotovost se odpravi z dejavnim učenjem. Prilagodljivo upravljanje priznava, da morajo politike zadovoljevati družbene cilje ter da se morajo neprestano spreminjati in biti prožne za prilagajanje na ta presenečenja. Prilagodljivo upravljanje torej šteje politiko za hipotezo, to pomeni, da je večina politik v resnici skupek vprašanj, ki se lažno predstavljajo kot odgovori ... in ukrepi upravljanja postanejo obdelava v eksperimentalnem smislu.	HOLLING 1978; WALTERS 1986
Biotska raznovrstnost	Raznolikost živih organizmov iz vseh virov, ki vključuje med drugim kopenske, morske in druge vodne ekosisteme ter ekološke komplekse, katerih del so; to vključuje raznovrstnost v sami vrsti, med vrstami in raznovrstnost ekosistemov.	UNEP 2001
Podjetje za nabiranje	Celotna organizacija ali poslovni subjekt, odgovoren za izpolnjevanje zahtev tega standarda, običajno gospodarska družba ali organizacija, ki vodi dejavnosti nabiranja v naravi in trži v naravi nabrane proizvode.	PRILAGOJENO PO SAI-2004
Otrok	Otrok pomeni katero koli osebo, mlajšo od 15 let, razen če lokalna zakonodaja o najnižji starosti določa višjo starost za delo ali obvezno šolanje; v tem primeru se uporablja višja starost. Če je najnižja starost po lokalni zakonodaji 14 let v skladu z izjemami za države v razvoju po konvenciji MOD št. 138, se uporablja nižja starost.	SAI 2004

⁶ Nekateri izrazi so v glosarju, ker so uporabljeni v Standardu FairWild, različica 2.0, (FWF 2010).

Izraz	Opredelitev	Vir
Merilo	Stanje ali vidik ..., ki bi moral biti vzpostavljen, če se upošteva načelo. Način oblikovanja meril bi moral omogočiti določitev stopnje skladnosti v dejanskih razmerah.	LAMMERTS VAN BUEREN in BLOM 1997
	Standard, na katerem temelji sodba ali odločitev; značilna oznaka ali lastnost.	ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA 2006
	Sredstvo za presojanje, ali je bilo načelo uresničeno. Merilo doda pomen in operativnost načelu, ne da bi bilo samo neposredna mera uspešnosti.	SHANLEY idr. 2002
	Kaže, kaj meri standard.	ISEAL 2004
	Sredstvo za presojanje, ali je bilo načelo (nadzora gozdov) uresničeno.	FSC 2000
Običajne pravice	Pravice, nastale zaradi dolge vrste neprestano ponavljajočih se običajnih dejanj, ki so s tem ponavljanjem in neprekinjenim strinjanjem pridobile moč prava v geografski ali družbeni enoti.	FSC 2000
Diskriminacija	Vsako razlikovanje, izključitev ali dajanje prednosti na podlagi rase, barve, spola, vere, političnega prepričanja, narodnosti ali socialnega izvora, ki izniči ali ogroža enake možnosti ali obravnavanje pri zaposlovanju ali poklicih; vključno z drugim razlikovanjem, izključitvijo ali dajanjem prednosti, ki izniči ali ogroža enake možnosti ali obravnavanje pri zaposlovanju ali poklicih.	MOD 1958
Ekosistem	Združba vseh rastlin in živali ter njihovega fizičnega okolja, ki skupaj delujejo kot medsebojno odvisna enota.	FSC 2000
Prizadeta vrsta	Katera koli vrsta, ki ji grozi izumrtje na celotnem območju njene razširjenosti ali njegovem pomembnem delu.	FSC 2000
Ohranjanje <i>ex situ</i>	Ohranjanje sestavnih delov biotske raznovrstnosti zunaj njihovega naravnega habitata.	UNEP 2001
Obseg nabiranja	Obseg: območje razširjenosti nečesa; področje dejavnosti. Doseg: obseg obravnave, dejavnosti ali vpliva: območje dejavnosti. Razsežnost: razlikovalna sorazmerna velikost, obseg ali stopnja < projekti velikega obsega.	ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA 2006

Izraz	Opredelitev	Vir
	<p>Stopnja: določeno razmerje med dvema stvarima; izračunana vrednost; količina ali stopnja nečesa, izmerjena na enoto nečesa drugega.</p> <p>Jakost: velikost količine (kot je moč ali energija) na enoto (kot je površina, napetost, masa ali čas).</p> <p>Pogostnost: število ponovitev periodičnega procesa na enoto časa.</p> <p>Prostornina: prostor, ki ga zavzema tridimenzionalen predmet, merjeno v kubičnih enotah; količina snovi, ki zavzema neko prostornino.</p> <p>Količina: določena ali ocenjena količina.</p> <p>Raven: količina v razmerju z določeno referenčno vrednostjo; okvirno: velikost, jakost.</p> <p>Pridelek (trajnostni letni): kar rodi ali se pridelava kot naravni proizvod, zlasti zaradi obdelave; proizvod, zlasti proizvedena ali povrnjena količina.</p>	
Premija FairWild	<p>Dodatni znesek, ki se plača poleg tržne cene FairWild za vse proizvode s potrdilom FairWild, kupljene od nabiralcev. Premija FairWild se mora upravljati ločeno od vseh drugih prihodkov in njena uporaba je strogo omejena na dogovorjene družbene projekte ali višje plačilo proizvajalcem. V prvih letih se lahko uporabi tudi za kritje stroškov ukrepov ekoloških izboljšav in zagotavljanja izpolnjevanja meril, na primer stroškov izvedbe sprejemljive ocene virov in stroške referenčnih osebkov.</p>	FWF 2010b
Prisilno delo	<p>Vsako delo ali služba, ki se izsili od katere koli osebe pod grožnjo kakršne koli kazni, [in] za katero se ta oseba ni prostovoljno javila, ali se zahteva kot sredstvo za poplačilo dolga.</p>	SAI 2004
Smernica	<p>Označitev ali oris politike ali ravnanja.</p>	ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA 2006
Habitat	<p>Kraj ali vrsta kraja, kjer se organizem ali populacija naravno pojavlja.</p>	UNEP 2001
Usklajevanje	<p>Usklajevanje je proces, s katerim se vsebina dveh ali več standardov čim bolj uskladi. Dejavnosti, ki podpirajo usklajevanje med drugim vključujejo uporabo skupnih meril in kazalnikov, izjave o skupnih ciljih, sprejetje skupnih struktur za predstavitev standardov</p>	ISEAL 2004

Izraz	Opredelitev	Vir
	ter razvoj in sprejetje enotnega mednarodnega standarda.	
Zelo ogrožena vrsta	Rastline, ki jih Fundacija FairWild šteje za ogrožene zaradi vrste ekoloških in tržnih dejavnikov (glej preglednico 2).	
Zeliščni pripravki	Zeliščni pripravki so v glavnem cele ali razdrobljene rastline, deli rastlin, alge, glive ali lišaji, ki so nepredelani in običajno posušeni, a včasih sveži. Nekateri izcedki, ki niso bili obdelani po posebnem postopku, se tudi štejejo za zeliščne pripravke. Zeliščni pripravki so natančno opredeljeni z znanstvenim botaničnim imenom po dvojnem poimenovanju (rod, vrsta, sorta in avtor).	EDQM 2007
Kazalnik	Kvantitativen ali kvalitativen parameter, ki se lahko oceni glede na merilo.	LAMMERTS VAN BUEREN in BLOM 1997
	Kvantitativen ali kvalitativen parameter, ki se lahko oceni glede na merilo. Na objektivno preverljiv način opisuje značilnosti ekosistema ali povezanega družbenega sistema. Največja ali najmanjša dovoljena vrednost kazalnika je mejna vrednost (tj. način količinskega ali kakovostnega določanja ali merjenja učinkovitosti) ... Predpostavlja se, da kazalnik vključuje vrednost učinkovitost in je torej kazalnik učinkovitosti.	SHANLEY idr. 2002
	Način merjenja meril.	ISEAL 2004
Ohranjanje <i>in situ</i>	Ohranjanje ekosistemov in naravnih habitatov ter vzdrževanje in obnavljanje populacij vrst, sposobnih za preživetje, v njihovem naravnem okolju, za gojene ali kultivirane vrste pa v okolju, v katerem so razvile svoje posebne lastnosti.	UNEP 2001
Načrt upravljanja	Načrt upravljanja je pisni dokument, v katerem upravljavec vira ali upravljavski odbor določi svoje cilje in metode, ki jih bo uporabil za uresničitev teh ciljev v določenem času. Načrt upravljanja FairWild določa standarde in postopke, naloge in delovne prakse, potrebne za uresničevanje načel standarda FairWild.	WINKLER 2008
Medsebojno dogovorjeni pogoji	Med uporabnikom in ponudnikom dogovorjeni pogoji in določbe za med drugim dostop in delitev koristi, ki vključujejo druge deležnike.	SECO 2005
Neselni gozdni proizvodi	Vsi gozdni proizvodi razen lesa, vključno z drugim materialom, pridobljenim iz dreves, kot	FSC 2000

Izraz	Opredelitev	Vir
	so smola in listi, ter drugi rastlinski in živalski proizvodi.	
	Vsi proizvodi živih bitij, razen lesa, ki se lahko naberejo za prehrano in/ali trgovino. Lahko izvirajo iz pragozdov in drugih naravnih gozdov, sekundarnih gozdov in gozdnih nasadov, kakor jih opredelijo delovne skupine Sveta za nadzor gozdov.	FSC 2000
Ekološko kmetijstvo	Celovit način kmetovanja, ki temelji na vrsti procesov, katerih izid so trajnostni ekosistem, varna hrana, dobro prehranjevanje, dobrobit živali in socialna pravičnost. Ekološko kmetijstvo je torej več kot sistem proizvodnje, ki vključuje ali izključuje vnos nekaterih snovi.	IFOAM 2004
Nosilec dejavnosti	Posameznik ali podjetje, odgovorno za zagotavljanje, da proizvodnja izpolnjuje standard, na katerem temelji potrdilo.	UNCTAD 2008
Previdnostno načelo	Obravnavanje negotovosti, ki predvideva ukrepanje, s katerim se prepreči resna ali nepopravljiva okoljska škoda, preden se taka škoda določi z znanstveno gotovostjo.	COONEY 2004
Načelo	Temeljni zakon ali pravilo, ki je podlaga za presojanje in ukrepanje. Načela so izrecni elementi cilja.	LAMMERTS VAN BUEREN in BLOM 1997
	Celovit in temeljni zakon, doktrina ali predpostavka.	ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA 2006
	Temeljna resnica ali zakon, ki je podlaga za razmišljanje ali ukrepanje; bistveno pravilo ali element.	SHANLEY idr. 2002
	Bistveno pravilo ali element.	BROWN idr. 2000
Soglasje po predhodnem obveščanju (angl. PIC – Prior informed consent)	Soglasje, ki ga uporabnik pridobi od države oziroma drugih ponudnikov, potem ko povsem razkrije vse potrebne informacije, ter dovoljuje dostop do njihovih genskih virov in povezanega tradicionalnega znanja po medsebojno dogovorjenih pogojih.	SECO 2005
Zavarovano območje	Geografsko opredeljeno območje, ki je določeno ali urejeno in upravljano za uresničevanje posebnih ohranitvenih ciljev.	UNEP 2001
Standard	Natančno pravilo, načelo ali ukrep, ki ga določi organ.	ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA 2006

Izraz	Opredeflitev	Vir
	Načela + merila = standard.	FSC 2000
	Praktični standard = osrednja obveznost (določene zahteve/izid ali pogoj, ki ga je treba doseči v vseh možnih razmerah in velja za vse) + navodila (prilagodljiva, ki se spoštujejo v nameri in se lahko sprejmejo glede na posebne okoliščine, ravni in sektorje), dokumentacija in poročanje (za preglednost uporabe obveznosti in navodil).	SECO 2005
	Dokument, v katerem so za splošno in večkratno uporabo določena pravila, smernice ali značilnosti proizvodov ali posameznih postopkov ali načinov proizvodnje, skladnost s katerimi ni obvezna. Vključuje ali izključno obravnava tudi zahteve za izraze, simbole, pakiranje, označevanje ali etiketiranje, ki se nanašajo na proizvod, postopek ali način proizvodnje.	ISEAL 2004
Trajnostna uporaba	Uporaba sestavin biotske raznovrstnosti na način in v stopnji, ki ne povzroča dolgoročnega upadanja biotske raznovrstnosti, tako da ohranja njeno zmožnost za zadovoljevanje potreb in pričakovanj sedanjih in prihodnjih generacij.	UNEP 2001
Posest	Družbeno opredeljeni sporazumi, ki jih imajo posamezniki ali skupine in so priznani v zakonih ali običajni praksi ter se nanašajo na "sveženj pravic in dolžnosti" lastništva, imetništva, dostopa in/ali uporabe posameznega zemljišča ali povezanih virov na njem (kot so posamezna drevesa, rastlinske vrste, voda, minerali itn.).	FSC 2000
Ogrožena vrsta	Živalska ali rastlinska vrsta, označena za ogroženo po veljavni zakonodaji ali Kategorijah in merilih Rdečega seznama IUCN, različica 3.1.	IUCN 2001
Sledljivost	Možnost sledenja zgodovine, uporabe ali lokacije katerega koli subjekta z zapisanimi identifikacijami.	ABABOUC 2002
Trgovinska veriga (nadzorna veriga)	Pot surovin in proizvodov od gozda do potrošnika, vključno z zaporednimi fazami predelave, preoblikovanja, izdelave in distribucije.	FSC 2006
	Sistem sledenja, ki izdajateljem potrdil omogoča sledenje vsakega gozdnega	SHANLEY idr. 2002

Izraz	Opredelitev	Vir
	proizvoda od izvora prek nabiranja, predelave, shranjevanja in prodaje.	
Tradicionalno znanje, inovacije in prakse	Posameznikovi ali skupinski znanje in prakse domorodnega prebivalstva in lokalnih skupnosti, povezani z genskimi viri ter ohranjanjem in trajnostno rabo bioloških virov.	SECO 2005
Pravica do uporabe	Pravica do uporabe gozdnih virov, ki se lahko opredeli z lokalnimi običaji ali medsebojnimi dogovori ali jo predpišejo drugi subjekti, ki imajo pravico do dostopa. Ta pravica lahko omejuje uporabo posameznih virov na točno določeno raven potrošnje ali posamezne tehnike nabiranja.	FSC 2000
Točka preverjanja	Opisuje način merjenja kazalnika na terenu (tj. podatkovne točke ali informacije, ki okrepijo specifičnost ali olajšajo oceno kazalnika). Namen v tem procesu ni predpisati najmanjši sklop točk preverjanja, ampak omogočiti uporabo točk preverjanja, ki so posebne za regijo, proizvod, razred, velikost podjetja itn. Točke preverjanja kazalniku dodajajo pomen in natančnost ter običajno tudi prilagojenost na kraj. Točkam preverjanja se lahko določijo številčni parametri odvisno od primera in kraja.	SHANLEY idr. 2002
Populacija, sposobna preživetja	Populacija, ki se je sposobna ohranjati v določenem obdobju.	
Nabiranje v naravi	Nabiranje nepridelanih naravnih ali naturaliziranih virov v njihovem naravnem habitatu.	
Delavci	Vsi, ki delajo v podjetju, vključno z zaposlenimi, stalnimi, sezonskimi, začasnimi, tujimi in občasnimi delavci, delavci migranti in delavci po podizvajalski pogodbi.	BIO FOUNDATION 2008
Pridelek	Pridelek, ki se ga lahko nabere: največja količina na voljo za nabiranje.	glej PETERS 1996
	Trajnostni pridelek: nabiranje po stopnji, enaki stopnji nadomeščanja nabranega materiala, ki se pogosto meri kot letna stopnja rasti.	ZABEL idr. 2003
Mladi delavec	Kateri koli delavec, ki je starejši kot otrok in mlajši od 18 let. Zaradi enostavnosti je v tem standardu to starostna skupina 15–18 let.	Prilagojeno po SAI-2004